

PREDLOG ZA USTANOVITEV

MESTNE OBČINE BREŽICE

Pripravile:

Patricia Čular
mag. Urška Klenovšek
Jasmina Molan
Branka Moldovan Matjašič

Brežice, oktober 2021

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE.....	2
PREGLED TABEL	3
PREGLED GRAFOV	4
Grb mesta Brežice 1535	4
PODLAGA ZA USTANOVITEV MESTNE OBČINE.....	5
OBMOČJE, IME IN SEDEŽ MESTNE OBČINE.....	5
OBMOČJE	5
PRIMERJAVA OBČINE S SLOVENIJO	6
PRIMERJAVA OBČINE Z MESTNIMI OBČINAMI	9
IME.....	10
SEDEŽ	10
BREŽICE – O MESTU IN PREBIVALCIH NA SPREHODU SKOZI STOLETJA.....	11
PREBIVALSTVO	15
DELOVNA MESTA	18
ŠTEVILO DELOVNIH MEST	18
POVPREČNE MESEČNE PLAČE	20
PROMETNO OMREŽJE.....	20
CESTNO OMREŽJE	20
ŽELEZNIŠKO OMREŽJE.....	21
MEJNI PREHODI	21
VODNI IN ZRAČNI PROMET	21
OMREŽJE KOLESARSKIH POTI IN PEŠPOTI TER DRUGIH REKREACIJSKIH POTI	21
GOSPODARSTVO IN KMETIJSTVO.....	22
POSLOVNI SUBJEKTI V OBČINI	22
OBRTNE CONE	23
TURIZEM	25
KMETIJSTVO	28
Sadjarstvo	29
Vinogradništvo	29
Živinoreja	29
Neposredna plačila	30
Dopolnilne dejavnosti na kmetiji	30

UPRAVNE FUNKCIJE	31
OMREŽJE JAVNIH SLUŽB	32
PODROČJE DRUŽBENIH DEJAVNOSTI	32
Socialno varstvo	32
Predšolska vzgoja	33
Osnovnošolsko izobraževanje	33
Srednješolstvo in visokošolstvo	34
Kultura	35
Kulturna infrastruktura in spomeniki	36
Muzejska dejavnost	37
Mladina	37
Šport	38
Zdravstveno varstvo	39
PODROČJE GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB	43
RAZLOGI ZA USTANOVITEV MESTNE OBČINE BREŽICE	49
VIRI	51

PREGLED TABEL

1. Pregled števila prebivalcev po spolu, starosti, gostota naseljenosti, prirast prebivalstva in indeks staranja za občino Brežice in Slovenijo
2. Pregled števila vrtcev, otrok v vrtcih, vključenosti, števila šol, učencev, dijakov, študentov in diplomantov v občini Brežice in Sloveniji
3. Pregled delovno aktivnih prebivalcev, zaposlenih, samozaposlenih, plače in podjetij v občini Brežice in Sloveniji
4. Pregled stanovanj v občini Brežice in Sloveniji
5. Pregled avtomobilov v občini Brežice in Sloveniji
6. Pregled odpadkov v občini Brežice in Sloveniji
7. Primerjava mestnih občin z občino Brežice po številu prebivalcev, delovno aktivnih in delovnih mestih
8. Skupni selitveni prirast (na 1.000 prebivalcev) občine Brežice in mestnih občin
9. Skupni prirast (na 1.000 prebivalcev) občine Brežice in mestnih občin
10. Število prebivalcev po občinah regije Posavje v letih 2008-2021
11. Št. prebivalcev, naravni prirast, selitveni prirast v l. 2008 – 2020
12. Skupni selitveni prirast (na 1.000 prebivalcev) občine Brežice in mestnih občin
13. Število prebivalcev po naseljih, ki so vključena v šolski okoliš mestne Osnovne šole Brežice
14. Prebivalstvo, staro 15 in več let po šol. izobrazbi - podatki za l. 2020
15. Število študentov občine Brežice in Slovenije v l. 2020
16. Stopnja brezposelnosti za leto 2020 po mesecih
17. Delovno aktivno prebivalstvo po občinah regije Posavje v obdobju 2012–2019
18. Število poslovnih subjektov glede na obliko registracije v občini Brežice

19. Število poslovnih subjektov glede na obliko registracije v občini Brežice
20. Prebivalstvo po številu delovnih mest glede na dejavnosti
21. Povprečna mesečna bruto plača za leto 2019 po občinah
22. Število podjetij v občini Brežice, zaposlenih oseb in prihodek podjetij v 1.000 EUR
23. Število podjetij v občini glede na velikost podjetja
24. Število nočitev in prihodi turistov v obdobju 2008-2019
25. Višina pobrane turistične takse po letih v občini Brežice
26. Število ležišč v obdobju 2008-2018 glede na tip
27. Namembnost kmetijskih zemljišč v občini Brežice
28. Število pridelovalcev grozdja in vina v občini Brežice
29. Podatki po vinorodnih okoliših v občini Brežice
30. Število pridelovalcev grozdja in vina v občini Brežice
31. Podatki po vinorodnih okoliših v občini Brežice
32. Število živali po kategorijah v občini Brežice
33. Število vlog neposrednih plačil v občini Brežice
34. Pregled otrok in oddelkov po vrtcih
35. Število otrok in oddelkov po osnovnih šolah
36. Pregled števila prebivalcev in stanja zavarovanih oseb (ZO) občine Brežice na dan 1.7.2019
37. Število zavarovanih oseb izpostave Brežice po posameznih skupinah
38. Obseg zdravstvenih programov in dodeljenih timov javnega zavoda in koncesionarjev
39. Gasilska društva v občini Brežice na dan 24.9.2021

PREGLED GRAFOV

Graf: Višina pobrane turistične takse v občini Brežice

Graf: Število ležišč glede na tip nastanitve

Grb mesta Brežice 1535

29. marca 1535 je kralj Ferdinand I. Habsburški na prošnjo mestnega sodnika, sveta in občine meščanov Brežic **s potrdilno listino mestu Brežice podelil grb.**

Na listini, ki se ni ohranila v originalu, je bil grb narisan v barvah: na dnu grba modra vodna površina, nad njo trije okrogli hribčki, od katerih je srednji malo višji, za njimi se do roba grba dviga rumena konica, ostalo grbovno polje pa je bilo črne barve. V resnici je mesto Brežice imelo ta potrjeni grb iz leta 1535 v rabi že prej. Tak grb ima tudi pečatnik mesta iz leta 1530, ki je ohranjen v Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu. Odtis tega pečata je ohranjen na številnih aktih in dopisih iz 17. in 18. stoletja.

Vir: Otarepec, Božo: Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem, Ljubljana: Slovenska matica in ZRC SAZU, 1988
V Posavskem muzeju Brežice hranijo pečatnik mesta Brežice iz druge polovice 16. stoletja, ki je bil verjetno izdelan po vzoru pečata iz leta 1530 (inv. št. Z3:886).

PODLAGA ZA USTANOVITEV MESTNE OBČINE

USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

V skladu s prvim odstavkom 141. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS/I, št. 33/91, Uradni list RS, št. 42/97 - UZS68, 66/00 - UZ80, 24/03 - UZ3a, 47, 68, 69/04 - UZ14, 69/04 - UZ43, 69/04 - UZ50, 68/06 - UZ121,140,143, 47/13, 47/13, 75/16 - UZ70a, 92/21 - UZ62a) lahko mesto dobi po postopku in ob pogojih, ki jih določa zakon, status mestne občine.

Državni zbor RS je na svoji seji 29. februarja 2000 sprejel sklep, s katerim ugotavlja, da imajo Brežice status mesta (Uradni list RS, št. 22/00).

ZAKON O LOKALNI SAMOUPRAVI

Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 - uradno prečiščeno besedilo, 27/08 - odl. US, 76/08, 79/09, 51/10, 84/10 - odl. US, 40/12 - ZUJF, 14/15 - ZUUJFO, 76/16 - odl. US, 11/18 - ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 - ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE; v nadaljevanju ZLS), v 16. členu določa, da se lahko občini dodeli status mestne občine, če je na njenem območju mesto, ki ima najmanj 20.000 prebivalcev in 15.000 delovnih mest ter je gospodarsko, kulturno in upravno središče širšega območja.

Mestna občina ima najmanj:
 - 20.000 prebivalcev in
 - 15.000 delovnih mest ter
 - je gospodarsko, kulturno in upravno središče širšega območja.

Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (Uradni list RS, št. 108/06 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 in 31/18) v 3. členu določa, da se kot mestne občine ustanovijo Celje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Ptuj, Slovenj Gradec in Velenje.

Po Zakonu o lokalni samoupravi je pridobitev statusa mestne občine torej odvisna od izpolnjevanja zakonskih meril. Državni zbor o zahtevi mesta, da dobi status mestne občine odloča po posebnem postopku in s posebnim zakonom.

OBMOČJE, IME IN SEDEŽ MESTNE OBČINE

OBMOČJE

Občina Brežice se razprostira na 268 km² in leži ob reki Krki in Savi, v JV delu Slovenije. Skupaj z občinami Bistrica ob Sotli, Krško, Kostanjevica na Krki, Sevnica in Radeče tvori statistično in razvojno regijo Posavje. Upravno, kulturno in gospodarsko središče občine je mesto Brežice. Od Ljubljane, glavnega mesta Slovenije je oddaljeno dobrih 100 km, od Zagreba, prestolnice sosednje Hrvaške pa 30 km. Geografska lega, ki občino umešča neposredno na povezavo severa in juga Evrope znotraj desetega koridorja, je le ena od njenih bistvenih konkurenčnih prednosti. Občina meji na jugu in vzhodu z republiko Hrvaško, kjer mejo kot tretja reka na območju občine določa Sotla, na severu z občino Bistrica ob Sotli in občino Kozje ter na zahodu z občino Krško.

Občina Brežice med slovenskimi občinami sodi po velikosti na štirinajsto mesto. Pred njo se uvrščajo Kočevje, Ilirska Bistrica, Tolmin, Bovec, Črnomelj, Bohinj, mestna občina Koper, Idrija, Krško, mestni

Številke, ki določajo občino Brežice

- 268 km² površine-14. mesto SLO
- 24.419 prebivalcev-13.mesto SLO
- 109 naselij, 20 krajevnih skupnosti
- 67 km oz.10% meje R SI z R CRO
- 100 km od Lj / 30 km od Zg

občini Nova Gorica in Ljubljana, Sevnica in Postojna. Po zadnjem viru občina šteje 24.419 prebivalcev (vir: SURS; Prebivalstvo po starosti, občine, Slovenija, polletno 2021), ki živijo v 109 naseljih oziroma v 20 krajevnih skupnostih. Po številu prebivalcev se občina Brežice uvršča na trinajsto mesto, kjer so številčneje mestne občine Ljubljana, Maribor, Kranj, Koper, Celje, Novo mesto, Velenje, Nova Gorica ter občine Domžale, Kamnik, Krško in Slovenska Bistrica.

Na območju občine poteka pomembna cestna in železniška povezava.

Dejavnik v vsakdanu ljudi je državna meja, ki predstavlja desetino vse meje s sosednjo državo Hrvaško (67 km) in je istočasno zunanja meja schengenskega območja. V občini sta dva mednarodna mejna prehoda, trije meddržavni mejni prehodi in štirje maloobmejni prehodi.

Občina se ponaša z bogato kulturno in naravno dediščino. Je občina štirih gradov, dveh vinorodnih okolišev, treh rek, ki skozi zgodovino pomembno vplivajo na razvoj območja in življenja njenih prebivalcev.

Občino Brežice, poleg območja mesta Brežice sestavljajo neločljivo povezanim z mestom še naslednja naselja: Arnovo selo, Artiče, Bizeljska vas, Bizeljsko, Blatno, Bojsno, Boršt, Bračna vas, Slovenska vas, Brezje pri Bojsnem, Brezje pri Veliki Dolini, Brezovica na Bizeljskem, Brvi, Bukošek, Bukovje, Bušeča vas, Cerina, Cerklje ob Krki, Cirknik, Cundrovec, Curnovec, Čatež ob Savi, Čedem, Črešnjice pri Cerkljah, Dečno selo, Dednja vas, Dobeno, Dobova, Dolenja Pirošica, Dolenje Skopice, Dolenja vas pri Artičah, Dramlja, Drenovec pri Bukovju, Dvorce, Gabrje pri Dobovi, Gaj, Gazice, Globočice, Globoko, Glogov Brod, Gorenja Pirošica, Gorenje Skopice, Gornji Lenart, Gregovce, Hrastje pri Cerkljah, Izvir, Jereslavec, Jesenice, Kamence, Kapele, Koritno, Kraška vas, Križe, Krška vas, Laze, Loče, Mala Dolina, Mali Cirknik, Mali Obrež, Mali Vrh, Mihalovec, Mostec, Mrzlava vas, Nova vas ob Sotli, Nova vas pri Mokricah, Obrežje, Oklukova Gora, Orešje na Bizeljskem, Pavlova vas, Pečice, Perišče, Piršembreg, Pišce, Podgorje pri Pišecah, Podgračeno, Podvinje, Ponikve, Poštena vas, Prilipe, Račja vas, Rajec, Rakovec, Ribnica, Rigonce, Sela pri Dobovi, Silovec, Slogonsko, Sobenja vas, Spodnja Pohanca, Sromlje, Stankovo, Stara vas - Bizeljsko, Stojanski Vrh, Trebež, Velika Dolina, Velike Malence, Veliki Obrež, Vinji Vrh, Vitna vas, Volčje, Vrhje, Vrhovska vas, Zasap, Zgornja Pohanca, Zgornji Obrež, Žejno, Župeča vas, Župelevec.

PRIMERJAVA OBČINE S SLOVENIJO

Občina Brežice po površini zaseda 1,32 % ozemlja republike Slovenije in s svojimi občankami in občani predstavlja 1,16% celotnega slovenskega prebivalstva. Zadnji dostopni podatki v bazah Statističnega urada Republike Slovenije kažejo, da občina po spolu sledi spolno uravnoteženi državni strukturi in ima 50,07% moških, ki jih je 0,14 % več kot žensk. V starostni strukturi odstopa od slovenskega povprečja z nižjim deležem prebivalcev, starih do 14 leta, ki jih je 14% (SLO 15,1%) ter višjim deležem prebivalcev,

starih 65 let ali več, ki v občini predstavljajo 23,0% vseh občank in občanov (SLO 20,7%). Koeficient gostote naseljenosti v občini je 91 in je nižji od slovenskega (104). Nižje je tudi število živorojenih na 1.000 prebivalcev, ki je 8,1 (SLO 8,9), višje pa število umrlih na 1.000 prebivalcev, ki je 12,2 (SLO 11,4). Povprečna starost v občini je 45,3 let in je višje kot slovensko povprečje, ki je 43,7 let. Bistveno občina odstopi od slovenskega povprečja z indeksom staranja, ki je za občino 164,3 (SLO 137,1).

Prebivalci občine Brežice

- 0,14% več moških kot žensk;
- 14% starih<14 let/ 23% starih>65 let
- 8,1 rojenih na 1.000 prebivalcev
- 12,2 umrlih na 1.000 prebivalcev
- povprečno stari 45,3 leta

Tabela: Pregled števila prebivalcev po spolu, starosti, gostota naseljenosti, prirast prebivalstva in indeks staranja za občino Brežice in Slovenijo

PREBIVALSTVO	Brežice	SLO
Število prebivalcev - 1. januar (I.2021)	24419	2108977
Število prebivalcev - 1. julij (I.2020)	24250	2100126
Število moških - 1. januar (I.2021)	12226	1059938
Število moških - 1. julij (I.2020)	12111	1054483

PREBIVALSTVO	Brežice	SLO
Število žensk - 1. januar (I.2021)	12193	1049039
Število žensk - 1. julij (I.2020)	12139	1045643
Delež prebivalcev starih 0 do 14 let - 1. januar (I.2021)	14,0	15,1
Delež prebivalcev, starih 15 do 64 let - 1. januar (I.2021)	63,0	64,3
Delež prebivalcev starih 65 let ali več - 1. januar (I.2021)	23,0	20,7
Gostota naseljenosti - 1. januar (I.2021)	91	104
Gostota naseljenosti - 1. julij (I.2020)	91	104
Naravni prirast (I.2020)	-100	-5249
Skupni prirast (I.2020)	349	13116
Število živorojenih (I.2020)	197	18767
Živorajeni (na 1.000 prebivalcev) (I.2020)	8,1	8,9
Število umrlih (I.2020)	297	24016
Umrli (na 1.000 prebivalcev) (I.2020)	12,2	11,4
Naravni prirast (na 1.000 prebivalcev) (I.2020)	-4,1	-2,5
Skupni selitveni prirast (na 1.000 prebivalcev) (I.2020)	18,5	8,7
Skupni prirast (na 1.000 prebivalcev) (I.2020)	14,4	6,2
Povprečna starost prebivalcev - 1. januar (I.2021)	45,3	43,7
Povprečna starost prebivalcev - 1. julij (I.2020)	45,2	43,6
Indeks staranja - 1. januar (I.2021)	164,3	137,1
Indeks staranja - 1. julij (I.2020)	162,7	135,7
Indeks staranja za moške - 1. januar (I.2021)	136,9	115,2
Indeks staranja za moške - 1. julij (I.2020)	135,5	113,5
Indeks staranja za ženske - 1. januar (I.2021)	194,1	160,4
Indeks staranja za ženske - 1. julij (I.2020)	192,0	159,4

Vir: Si-stat

Na območju občine deluje 10 vrtcev v katere je bilo v letu 2020 vključenih 878 otrok. Vključenost otrok v vrtce je 76,6 % (SLO 80,6%). 9 šol je v letu 2020 obiskovalo 2.039 učencev. V občini je v 2020 bivalo 813 dijakov in 753 študentov. Število študentov na 1.000 prebivalcev je nižje 31 (SLO 39), število diplomantov na 1.000 prebivalcev pa je 6 (SLO 7).

- 878 otrok obiskuje 10 vrtcev;
- 2.039 učencev v 9. šolah;
- 813 dijakov;
- 753 študentov.

Tabela: Pregled števila vrtcev, otrok v vrtcih, vključenosti, števila šol, učencev, dijakov, študentov in diplomantov v občini Brežice in Sloveniji

VRTCI, ŠOLE	Brežice	SLO
Število vrtcev (I.2020)	10	975
Število otrok v vrtcih (po izvajalcu predšolske vzgoje) (I.2020)	878	86193
Vključenost otrok v vrtce (% med vsemi otroki, starimi 1-5) (I.2020)	76,6	80,6
Število šol (I.2020)	9	821
Število učencev v osnovnih šolah (I.2020)	2039	193158
Število dijakov (po prebivališču) (I.2020)	813	73854
Število študentov (po prebivališču) (I.2020)	753	82694
Število študentov (na 1.000 prebivalcev) (I.2020)	31	39
Število diplomantov (na 1.000 prebivalcev) (I.2020)	6	7

Vir: Si-stat

Število delovno aktivnih je 9.993, po delovnem mestu pa jih v občini dela 7.071, od tega 5.994 zaposlenih in 1.077 samozaposlenih. Stopnja delovne aktivnosti je 65,2% (SLO 65,5%).

Povprečna mesečna bruto plača je 1.698,83 EUR (SLO 1.856,20 EUR).

V letu 2019 je na območju delovalo 1.967 podjetij, ki so ustvarila prihodek 594.381,00 tisoč EUR.

Tabela: Pregled delovno aktivnih prebivalcev, zaposlenih, samozaposlenih, plače in podjetij v občini Brežice in Sloveniji

DELOVNA AKTIVNOST	Brežice	SLO
Število delovno aktivnih prebivalcev (po prebivališču) (I.2020)	9993	888918
Število delovno aktivnih prebivalcev (po delovnem mestu) (I.2020)	7071	888918
Število zaposlenih oseb (po delovnem mestu) (I.2020)	5994	794623
Število samozaposlenih oseb (po delovnem mestu) (I.2020)	1077	94296
Stopnja delovne aktivnosti (%) (I.2020)	65,2	65,6
Povprečna mesečna bruto plača na zaposleno osebo (EUR) (I.2020)	1698,83	1856,20
Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo (EUR) (I.2020)	1117,05	1208,65
Povprečna mesečna bruto plača (indeks, SI=100) (I.2020)	91,5	100,0
Povprečna mesečna neto plača (indeks, SI=100) (I.2020)	92,4	100,0
Število podjetij (I.2019)	1967	205139
Prihodek podjetij (1.000 EUR) (I.2019)	594381	121356615

Vir: Si-stat

Pri pregledu stanovanj podatki iz leta 2018 kažejo, da ima občina 19 stanovanj več na 1.000 prebivalcev kot je slovensko povprečje. Med temi je za 1% več (63%) tri- ali večsobnih stanovanj od SLO povprečja. 4,1 m² imajo stanovanja v občini večjo uporabno površino kot slovensko povprečno stanovanje.

Tabela: Pregled stanovanj v občini Brežice in Sloveniji

STANOVANJA		
Število stanovanj - 1. januar (I.2018)	10388	852181
Število stanovanj (na 1.000 prebivalcev) (I.2018)	431	412
Tri- ali več sobna stanovanja (% med vsemi stanovanji) (I.2018)	63	62
Povprečna uporabna površina stanovanj (m ²) (I.2018)	85,6	81,5

Vir: Si-stat

Občina šteje 578 osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev kar je za 22 avtomobilov več kot je državno povprečje, povprečna starost avtomobila pa je za 0,7 let višja kot državno povprečje.

Tabela: Pregled avtomobilov v občini Brežice in Sloveniji

AVTOMOBILI	Brežice	SLO
Število osebnih avtomobilov - 31. december (I.2019)	13911	1165371
Število osebnih avtomobilov (na 1.000 prebivalcev) - 31. december (I.2019)	578	556
Povprečna starost osebnih avtomobilov (leta) - 31. december (I.2019)	10,9	10,2

Vir: Si-stat

Občina je zbrala z javnim odvozom v letu 2021 7.727 tone komunalnih odpadkov, kar predstavlja 319 kg/prebivalca in je za 36 kg manj kot je državno povprečje.

Tabela: Pregled odpadkov v občini Brežice in Sloveniji

ODPADKI	Brežice	SLO
Komunalni odpadki, zbrani z javnim odvozom (tone) (I.2020)	7727	745782

ODPADKI	Brežice	SLO
Komunalni odpadki, zbrani z javnim odvozom (kg/prebivalca) (I.2020)	319	355

Vir: Si-stat

PRIMERJAVA OBČINE Z MESTNIMI OBČINAMI

Občina Brežice se po številu prebivalcev med mestnimi občinami uvršča na deveto mesto, kjer imajo mestne občine Ptuj, Murska Sobota in Slovenj Gradec manjše število prebivalcev. Mesto nižje, deseto zasede pri primerjavi oseb, ki bivajo v občini in delajo v Sloveniji. Pri številu oseb, ki delajo v občini in bivajo v Sloveniji ter številu prebivalcev v mestu pa se uvršča na 12. mesto.

Tabela: Primerjava mestnih občin z občino Brežice po številu prebivalcev, delovno aktivnih in delovnih mestih

Ime	Št. preb. v mestu, Si-stat/2021	Št. preb. Si-stat/2021 H1	Bivajo v občini in delajo v SLO Si-stat/2020	Delajo v občini in bivajo v SLO Si-stat/2020
Mestna občina Ljubljana	285.604	294.464	123.791	235.129
Mestna občina Maribor	97.019	113.778	41.342	62.404
Mestna občina Kranj	38.024	57.185	24.491	24.716
Mestna občina Koper	26.054	53.292	21.946	24.151
Mestna občina Celje	37.392	49.007	20.335	30.238
Mestna občina Novo mesto	23.878	37.398	16.296	24.690
Mestna občina Velenje	25.538	33.715	13.918	15.722
Mestna občina Nova Gorica	12.871	31.845	12.705	14.402
Mestna občina Ptuj	18.004	23.611	9.760	13.679
Mestna občina Murska Sobota	11.025	18.622	6.572	12.316
Mestna občina Slovenj Gradec	7.267	16.595	6.884	8.321
Brežice	6.888	24.419	9.547	6.731

Vir: Si-stat

Pri primerjavi podatkov skupnega selitvenega prirasta med občino Brežice in mestnimi občinami lahko ugotovimo, da imajo **Brežice povprečen skupni selitveni prirast v zadnjih desetih letih na 3,0 na 1.000 prebivalcev**. To občino uvršča na **četrto mesto** takoj za Koprom, Mariborom in Ljubljano.

Tabela: Skupni selitveni prirast (na 1.000 prebivalcev) občine Brežice in mestnih občin

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Povpr. 11-20
SLOVENIJA	1,0	0,3	0,2	-0,2	0,2	0,5	0,6	7,2	7,8	8,7	2,6
Brežice	2,8	0,3	1,0	1,1	5,0	1,1	-3,4	2,6	0,9	18,5	3,0
Celje	-1,4	-1,2	1,3	-3,5	4,6	5,1	1,0	2,5	3,3	-6,8	0,5
Koper	4,6	2,5	19,4	-7,7	1,7	5,2	8,1	9,6	8,6	13,8	6,6
Kranj	2,7	-2,4	-2,4	0,1	-0,2	-3,8	-5,4	3,8	11,6	1,6	0,6

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Povpr. 11-20
Ljubljana	-0,8	5,6	7,5	2,3	1,5	-0,1	0,6	10,9	7,6	-1,9	3,3
Maribor	0,2	1,4	8,8	4,0	-1,0	-4,4	2,1	14,6	8,6	15,9	5,0
Murska Sobota	1,0	-2,9	-5,4	1,4	1,1	-0,3	-3,5	3,1	6,2	2,3	0,3
Nova Gorica	-5,1	-2,2	-4,1	2,0	2,4	1,7	-3,7	6,6	5,7	3,1	0,6
Novo mesto	-1,4	-6,0	-2,0	-2,5	1,4	-4,7	1,1	12,6	13,0	-4,8	0,7
Ptuj	-0,2	-6,8	-4,5	-1,6	1,9	2,0	5,0	7,2	15,0	10,4	2,8
Slovenj Gradec	-0,9	-3,1	-2,5	-5,8	-5,6	-6,2	-8,1	1,1	-0,5	2,4	-2,9
Velenje	-3,2	-3,0	-1,9	-9,7	-1,6	-2,2	-0,3	11,3	9,0	2,7	0,1

Vir: Si-stat

Tudi pri pregledu skupnega prirasta na 1.000 prebivalcev ugotovimo, da je povprečje občine Brežice v zadnjih desetih letih 0,5 na 1.000 prebivalcev, kar jo postavlja pred mestnimi občinami Ptuj, Nova Gorica, Slovenj Gradec in Murska Sobota.

Tabela: Skupni prirast (na 1.000 prebivalcev) občine Brežice in mestnih občin

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Povpr. 11-20
SLOVENIJA	2,6	1,6	1,1	0,9	0,6	0,8	0,5	6,8	7,2	6,2	2,8
Brežice	1,0	-0,9	-1,2	-2,6	2,7	-2,1	-5,0	-0,2	-1,4	14,4	0,5
Celje	1,1	0,5	3,9	-1,9	6,1	6,0	0,0	1,9	1,4	-10,1	0,9
Koper	6,3	5,5	20,6	-5,2	2,9	6,2	8,3	8,5	7,3	12,4	7,3
Kranj	7,4	1,3	1,9	4,1	4,5	-0,5	-2,3	5,9	14,3	2,0	3,9
Ljubljana	2,0	8,5	10,1	4,7	3,8	2,1	2,1	12,0	8,6	-2,4	5,2
Maribor	-1,8	-1,5	6,3	2,0	-4,6	-6,8	-1,9	10,7	5,7	9,1	1,7
Murska Sobota	-2,2	-6,6	-9,1	-2,0	-2,7	-2,9	-7,4	-0,3	1,5	-7,4	-3,9
Nova Gorica	-4,0	-2,1	-5,1	0,7	0,4	0,8	-5,9	5,0	2,7	-0,7	-0,8
Novo mesto	2,5	-2,6	1,3	1,0	3,5	-1,9	2,8	14,6	14,4	-4,8	3,1
Ptuj	-2,2	-8,4	-7,2	-3,1	-0,7	-0,3	2,1	4,2	11,4	3,3	-0,1
Slovenj Gradec	3,2	0,3	-1,9	-2,8	-3,8	-5,9	-5,9	4,2	-0,2	1,1	-1,2
Velenje	1,2	1,4	1,7	-6,5	0,1	-0,9	2,0	14,9	11,0	1,9	2,7

Vir: Si-stat

IME

V skladu s četrtem odstavkom 9. člena Zakona o lokalni samoupravi je ime občine lahko sestavljeno iz imen več naselij v občini. Ime občine se mora razlikovati od imen drugih občin. Kot sedež občine se praviloma določi središčno naselje.

Predlog je, da se mestna občina imenuje: Mestna Občina Brežice.

SEDEŽ

Sedež Mestne občine je v Brežicah.

BREŽICE – O MESTU IN PREBIVALCIH NA SPREHODU SKOZI STOLETJA

Brežice so staro mesto, nastalo okoli leta 1200 ob gradu, ki je prvič omenjen leta 1249. Bil je sedež okrožnega zemljiškega gospostva in v njem so prebivali upravniki gospostva s posadko. Tu je bila tudi kovnica denarja, ki se omenja leta 1252. Kmalu so Brežice dobile mestne pravice (leta 1353), mesto pa se je na bregu (Brežice – ‘breg, brežci’) hitro razvijalo. Staro mestno jedro leži na skalnatem pomolu, ki se dviguje nad danes suho strugo reke Save. Lega mesta ob pomembnih trgovskih poteh z zahoda na Balkan in v Malo Azijo je mestu vedno zagotavljala pomemben položaj na meji katerekoli pokrajine, dežele, države, torej tiste upravne enote, ki je ustrezala določenemu zgodovinskemu obdobju. Brežice so se razvijale in razvile v trgovsko in obrtniško mesto, v mesto, ki je nudilo vse potrebno ob poti v druge kraje in vse potrebno za širše območje Posavja.

I. 1200 nastalo mesto Brežice
I. 1249 prvič omenjeno
I. 1952 kovnica v mestu
I. 1353 mestne pravice

Sprehod skozi brežiška stoletja razkrije nekaj prelomnih obdobj, ki razkrivajo bogato in včasih tudi burno preteklost.

Tla pod našimi nogami, arheološka izkopavanja in raziskave omogočajo vpogled v stoletja pred našim štetjem, ko so bile Brežice dom **Keltov**. S pomočjo ohranjenih predmetov so arheologi razbrali, da so bili Kelti izurjeni in dobro oboroženi vojaki. Oprema vojščaka je obsegala dvorezen meč, sulico in ščit. Iz grobov poznamo tudi železne zaponke za spenjanje oblačil, pasne garniture, škarje in britve ter velik železen nož s polnim ročajem. Bili so odlični rokodelci in izjemni železarji. Z njimi se v naše kraje razširi uporaba lončarskega vretena na nožni pogon. Organizirani so bili na ravni plemenskih skupnosti, a so že poznali denarno gospodarstvo. Prav v Brežicah so bili najdeni ostanki dveh Keltskih vozov in situl, kar je redkost. Še posebej je bogat grob številka 114 s številnimi predmeti, ki so omogočili tudi potrditev, da so Kelti jedli tudi svinjino. Prav zanimivo je, da je na tem območju več kot stoletje (19. in 20. stoletje) uspešno deloval tedenski prašičji sejem, ki je nadel tudi ime območju – Sejmišče. Lokacija ob reki Savi potrjuje pomen reke Save in mesta ob njej, saj so se tu razvile postaje za ladje in splavarje v časih, ko je bila Sava pomembna plovna – trgovska reka (še posebej od 17. do 19. stoletja).

Za Kelti območje naselijo Rimljani, Brežice pa postanejo srečališče prometnic, ki vodijo iz Celeje (Celja) in Emone (Ljubljane) proti Siscii (Sisku) in daleč naprej na vzhod. Rimsko mesto **Nevidunum** se je razvilo na desnem bregu Save in zajemalo dolgo območje od Stične do meje z današnjo R Hrvaško.

Burna stoletja zgodnjega novega veka zaznamujejo številne tegobe naših prednikov. Med najhujšimi so bile epidemije nalezljivih bolezní oziroma **kuge**. Arhivski viri razkrivajo, da se je v mestu Brežice pojavila med leti 1600–1603, leta 1608, 1614–1617, 1623–1625, leta 1641, 1644–1647 ter leta 1672. Po hudi kugi, ki je pustošila v Brežicah v sredini 17. stoletja, naj bi bila zgrajena **cerkev sv. Roka**, ki je od gradnje ena izmed središč življenja. Tudi zaradi Rokovega žeganja 16. avgusta, ko Brežice že stoletja obiščejo številni romarji, ki se priporočijo zavetniku rokodelcev ter priprošnjiku proti kužnim boleznim. Ob pestrem sejmu, ki je potekal skozi vse mesto, so romarji radi obiskali tudi gostilne, ki so ponujale t. i. »telerflajš« - brežiško mestno juho – govejo juho s kosom govedine. Oživljeni sejmi s ponudbo tudi »telerfaljša« so vez s preteklostjo od leta 2014.

Prelomno je bilo tudi **leto 1515**, ko so bile Brežice eno izmed žarišč največjega slovenskega kmečkega upora. Okoli 20. junija so uporni kmetje na takratnem gradu ujeli zloglasnega Marka iz Klisa, ki je zajel in prodal v suženjstvo več kot 500 otrok in žena. Kmetje so ga usmrtili ter zažgali grad in del mesta. Grad so pričeli ponovno gradi sredi 16. stoletja in je bil končan na začetku 17. stoletja, ko je bila njegova lastnica družina Gallenstein. Njihov grb nad vhodom je dopolnjem z življenjskim vodilom: Bog naj bo vodnik, sreča spremljevalka.

I. 1515 Brežice žarišče kmečkega upora
I. 1694 brežiški grad kupijo Attemsi
17. st.– epidemija kuge v Brežicah
17. st., druga polovica – v Brežice pridejo frančiškani
I. 1669 frančiškani pričnejo z rednim poukom (do l. 1870)

Brežiški grad z gospostvom je leta 1694 kupil grof Ignac Maria Attems (1652—1732), ki je s svojim gospodarjenjem prinesel nove priložnosti in razcvet. Poleg arhitekturne prezidave renesančne utrdbe v baročno rezidenco je poskrbel za ambiciozno poslikavo Viteške dvorane, stopnišča in kapele sv. Križa. Skupaj z ženo Marijo Regino roj. Wurmbrandt (1659—1715) pa sta podpirala tudi brežiške frančiškane, ki so zaznamovali mesto in območje tako z versko kot šolsko in gospodarsko dejavnostjo.

V drugi polovici 17. stoletja so iz Bosne v Brežice prišli **frančiškani**. S ključno podporo družine Frankopan, ki je imela takrat v lasti brežiško gospostvo in grad, je v severnem predmestju med letoma 1660 in 1685 zrasel frančiškanski samostan. Meščani so frančiškantom podarili zemljišče pred mestnimi vrati, s podporo grofov Attemsov pa so ob samostanu sezidali baročno cerkev sv. Antona Padovanskega, v kateri je bila leta 1715 pokopana Marija Regina Attems. Leta 1669 so frančiškani začeli z rednim poukom za dečke meščanskih rodbin. Ko je ob koncu 18. stoletja prešla v državno upravo, se je šola naselila v Moškonovi hiši oz. hiši družine del Cott, nato pa je pouk potekal v starem župnišču. Frančiškani so poučevali do leta 1870, ko so bili nameščeni prvi posvetni učitelji. Poleg pridigarjskih, zdraviteljskih in pevske sposobnosti so se frančiškani odlikovali s čutom za človeka v stiski, s skrbjo za bolne in uboge, z rokodelstvom, s čebelarstvom, z vrtnarjenjem in s sadjarstvom. S prebivalci so živeli v posebno lepem sožitju. Po potresu januarja 1917 je bila stavba prezidana v dvonadstropnico. Aprila leta 1941 so Nemci patre izgnali, frančiškansko jedilnico pa spremenili v glavno pisarno za preseljevanje prebivalstva. Porušili so cerkev in del samostana ter tu ustanovili nemško gimnazijo (sedaj Gimnazija Brežice). Frančiškani so močno vplivali na kulturo, šolstvo in socialo. Z zrušenjem in ukinitvijo samostana sta bili

prizadeti tako urbana kot duhovna ubranost mesta.

Mesto je **leta 1781 prizadela velika poplava**. Ta je uničila bližnjo vas Zasavje, v mestu odnesla 14 hiš in močno poškodovala župnijsko cerkev, ki so jo kasneje nadomestili, z nasproti zgrajeno, cerkvijo sv. Lovrenca. Takrat je Sava naredila novo strugo, staro pa ohranila kot stranski rokav, ki so ga leta 1870 ločili od glavne struge in ga osušili.

Poznobaročna cerkev sv. Lovrenca privabi poglede s slikovito fasado, členjeno s pilastri, nišami in rozeto, nad katero se dviguje zvonik s piramidasto streho. Posebno vrednost ji daje tudi notranjščina, freske slikarjev Tomaža Fantonija in Jakoba Brolla iz sredine 19. stoletja ter poslikan prezbiterij iz leta 1966, delo odličnega slovenskega umetnika Staneta Kregarja (1905—1973). Oltarja s slikama sv. Miklavža in sv. Florijana sta iz časa nastanka nove

župnijske cerkve ter spominjata na cerkvi sv. Miklavža in sv. Florijana, uničeni v poplavi.

Sv. Lovrenc, diakon, mučenec, goduje 10. avgusta, častijo ga kot zavetnika revežev in tistih, ki imajo opravka z ognjem. Priporočajo se mu za varstvo pred opeklinami, bolečinami v hrbtu, vročico, za duše v vicah in dobro vinsko letino, kar je za vinorodno območje še posebej pomembno.

Pomembna in povedna stavba 18. stoletja je tudi **mestna hiša**. Mestna hiša, rotovž, magistrat, občina ali mestni občinski urad je bila zgradba mestne oblasti in mestne odličnosti. Poznobaročna nadstropna hiša iz 18. stoletja ima poudarjeno osrednjo os, ki jo v pritličju določa preprost kamnit portal z brežiškim grbom in letnico 1769. V nadstropju nam pogled privabi balkonček s trebušasto baročno ograjo in strešni nastavek s trikotnim čelom z naslikano sončno uro. Na nastavku stoje štiri baročne vaze z agavami, na vrhu čela pa je okrasna konica, izdelki brežiškega kleparskega mojstra Ignaca Zalokarja. Petdeset povojnih let je v stavbi delovala glasbena šola, danes pa daje prostor TIC-u in drugim dejavnostim.

Prelomno je tudi **leto 1824**, ko Brežice dobijo **prvo šolsko poslopje**, ki je tudi danes javni prostor in nosi naziv Slomškov dom, saj je tudi to mesto napredovalo v času narodnozavednega delovanja škofa Antona Martina Slomška (1800—1862), ki je bil nekaj let kaplan na Bizeljskem. Le-to je bilo navdih za pesem En hribček bom kupil, ki je »ponarodela«.

19. stoletje je bilo pestro, Brežice so postale središče istoimenskega okraja (Okrajno glavarstvo Brežice), še naprej sodni okraj in občina ter so povezovale široko območje levega brega reke Save.

Brežičani, med katerimi ima posebno mesto odvetnik, pesnik in narodi buditelj **dr. Janko Radoslav Razlag (1826—1880)**, so bili vključeni v pestro dogajanje Pomladi narodov. Razlag je bil govorec na taboru v Sevnici (2. 5. 1869) in 17. 5. 1869 na največjem slovenskem taboru v Vižmarjah. 11. septembra 1871 je

- l. 1781 Brežice prizadene poplava
- l. 1769 Mestna hiša
- l. 1824 prvo šolsko poslopje
- 19 st, prva polovica: delovanje Antona Martina Slomška
- 19 st., sredina: delovanje dr. J. R. Razlag
- 1862 zgrajena železnica
- 1872 zgrajena bolnišnica
- 1891 ustanovljena čitalnica
- 1904 zgrajen Narodni dom
- 1909 zgrajen Nemški dom

bil imenovan za glavarja dežele Kranjske, kar je sicer opravljal le do 16. december 1871. 10. junija 1872 je bil soustanovitelj in podpredsednik Slovenskega pisateljskega društva v Ljubljani. Večkrat je bil izvoljen za deželnega poslanca na Dunaju, zadnja leta življenja pa je opravljal službo oskrbnika gradu ter se ukvarjal s kmetijstvom, še posebej s sadjarstvom ter sodeloval pri razvoju le-tega, Med ključnimi učitelji in snovalci napredka je bil tudi njegov prijatelj, nekaj časa brežiški kaplan Dragotin Ferdinand Ripšl, ki je napisal prvi sadjarski učbenik v slovenskem jeziku (1867) in tako postavil trdne temelje za dejstvo, da je občina Brežice med **najuspešnejšimi sadjarskimi občinami**.

Leta 1862 je bila izven mesta zgrajena **železnica**, ki je omogočila »pot v svet«, **leta 1872 bolnišnica**, ki je pomenila pomembno novo pridobitev za celotno regijo in je še vedno osrednja bolnišnica območja. V zadnjih letih 19. stoletja pa je mesto že imelo pločnike in mestno razsvetljavo.

Čas prehoda iz 19. v 20. stoletje zaznamujejo **narodnostni boji**, značilni za naše dežele od sredine 19. stoletja, ki so bili močno prisotni tudi v Brežicah. »Pričevalki« tega sta tudi dve stavbi iz začetka 20. stoletja, to sta Narodni dom, ki so ga Slovenci zgradili leta 1904 (danes banka in davčna izpostava) in Nemški dom »Zum schwarzen Adler«, ki so ga leta 1909 zgradili Nemci (danes sodišče).

V obdobju narodnostnih bojev med Slovenci in Nemci v Brežicah je bil leta 1895 v stavbi nekdanjega hotela Klembas, ki ga je kupila slovenska posojilnica, slovesno odprt Narodni dom. Tu je imela svoje prostore tudi čitalnica, ki so jo leta 1891 ustanovili narodno zavedni brežiški Slovenci in se tako duhovno osvobodili izpod nemške dominacije. Slovenska posojilnica je leta 1903 enonadstropno stavbo hotela Klembas nadzidala za eno nadstropje, mu nadela secesijsko fasado, v njem uredila dvorano z odrom, stanovanja in tujske sobe. Slovesnost ob odprtju preurejenega dvonadstropnega Narodnega doma, ki jo je priredila čitalnica, je bila 14. avgusta 1904 in je sovpadala s svečanostjo ob ustanovitvi Brežiškega sokola. Tu so imeli svoje prostore Telovadno društvo Sokol, knjižnica, politično društvo Sava in druge politične organizacije, ki so predstavljale protiutež nemškim društvom. Svoj brivski in frizerski lokal v domu je dobil tudi Josip Holy (1885—1953), načelnik brežiškega Sokola. V domu so uprizarjali gledališke predstave, koncerte z vojaško godbo in petjem čitalniškega pevskega zbora, razne zabavne prireditve kot so veselice, maškerade, miklavževanje, silvestrovanje in društvene plesne venčke.

V prvem letu okupacije, leta 1941, so nacisti uničili secesijsko fasado, da bi tako izbrisali pri Slovencih spomin na vlogo in pomen, ki ga je imel v času narodnostnih bojev za slovenstvo v brežiškem Posavju. Istovetnost mesta od leta 1906 opredeljuje tudi **železobetonski most** pred sotočjem Save in Krke, ki je dolg 524 metrov in je bil med najdaljšimi v Avstroogrski. Most, ki je povezal tedanji pokrajini Štajersko in Kranjsko, so začeli postavljati spomladi leta 1905 in stroške ocenili na 450.000 kron. Slovesno so ga odprli 14. avgusta leta 1906. Mestna občina je imela zaposlenega mostnarja, ki je še do druge svetovne vojne pobiral plačilo za prehod. V letu postavitve mostu je čez Savo zadnjikrat zapeljal mestni brod, pod mitnico pa je bil ob šestih kopalnih utah še do prve svetovne vojne priljubljen kopalniški prostor bogatih trgovskih in drugih brežiških družin.

Obnovljena mostova ponovno sijeta od leta 2021 in sta postala še trdnejša simbola mesta in območja.

Pomembna novost, ki je potrdila pomen mesta je bil tudi **vodovod in zanj leta 1914 zgrajen Vodovodni stolp**. Takrat so Brežice dobile tudi električno razsvetljavo in kanalizacijo. V visok stolpni zbiralnik, ki je deloval do 80. let 20. stoletja, je bila voda v Brežice napeljana iz zajetja v smrekovem gozdiču v Brezini nasproti železniške postaje Brežice. Stolp je visok 46 metrov in je v večjem delu okrogel. Krasijo ga štirje manjši balkoni, na vrhu ga zaključuje osmerokotni rezervoar na šestnajstih konzolah in pokriva osemstrana piramidasta streha. V romantičnem duhu nemške renesanse so ga gradili nemški in slovenski obrtniki. Celovita prenova tehničnega spomenika je v teku, Brežičani pa se veselijo nove razgledne točke in znamenitosti, ki bo na voljo javnosti.

V Kraljevini Jugoslavije so bile Brežice sedež **Okrajnega glavarstva in sreskega načelstva Brežice**.

Gospodarstvo mesta je temeljilo na **obrtni in trgovini** – Brežice so bile »važno obrtniško in trgovsko mesto«. Tu je bilo precej obrtnih delavnic, ki so zadovoljevale potrebe domačega prebivalstva in trgovin, ki so oskrbovale meščane in okoliško prebivalstvo.

- l. 14.8.1904 ustanovljen Brežiški sokol
- 14.8.1906 otvoritev železnega mostu
- l. 1914 zgrajen Vodovodni stolp
- l. 1917 Brežice prizadel močan potres

Opekarna Faleschini je delovala le do konca 19. stoletja. Leta 1903 je bila v Šentlenartu ustanovljena opekarna Leonarda Treppa, ki je izdelovala kakovostno strešno opeko, zidake in druge tovarniške izdelke. Brežice so že med prvo svetovno vojno imele svojo elektrarno, ki je oskrbovala mesto z električno energijo. Industrija v Brežicah se je v skromnem merilu razvila šele po osvoboditvi, leta 1947, ko so brežiški mizarji ustanovili Mizarsko zadrugo. Leta 1951 se je preimenovala v Tovarno pohištva.

Prva svetovna vojna med letoma 1914 in 1918 je terjala na tisoče življenj slovenskih vojakov. V zaledju soške fronte so organizirali rezervne vojaške bolnišnice. Tudi v brežiški bolnišnici, osnovni šoli in v gradu je delovala vojaška bolnišnica, v kateri so zdravili ranjene in obolele s soškega bojišča. Ranjeni vojak, ki se je zdravil v brežiškem gradu, je na razglednico, naslovljeno na poveljstvo vojne pošte Feldpost 48, 26. julija 1915 napisal: » Danes je umrl že tretji ranjeni. Tu v Brežicah nas je 800«.

Konec oktobra 1918, ko je Avstro-Ogrska zaprosila za premirje, so nemškutarji predali Brežice v slovenske roke in na Nemškem domu je prvič zaplapolala slovenska zastava.

Med vojno so se prebivalci soočili tudi z naravno nesrečo, saj je Brežice in okolico dopoldne 29. januarja **1917 prizadel močan potres**. Globina žarišča je bila 13 km. Magnituda potresa je bila 5,7, oziroma VIII. stopnja po Evropski makroseizmični lestvici. Potresni sunek je najbolj prizadel območje Brežiško-Krškega polja in Gorjancev, čutili pa so ga prebivalci celotne današnje Slovenije. Tla po potresu se niso umirila še nekaj mesecev.

- 11.4.1941 nemški okupator zasede Brežice
- 28.10.1941 ustanovljena Brežiška četa
- 28.11.1941 izdana in ujeta Brežiška četa

Druga svetovna vojna se je začela 6. aprila 1941 z napadom na Kraljevino Jugoslavijo, kateri je pripadala tudi Slovenija. Nemško letalstvo je že prvi dan vojne navsezgodaj zbombardiralo in onespobilo vojaško letališče v Cerkljah ob Krki. 11. aprila pa je nemški okupator zasedel Brežice, v katerih so že visele nacistične zastave, ki so jih izobesili nemški kulturbundovci.

Posebno poglavje v zgodovini Posavja predstavlja nacistično **izganjanje večine prebivalstva iz savsko-obsotelskega pasu leta 1941**. Predloge in sezname za izselitev politično aktivnih in narodnostno zavednih slovenskih družin so imeli nacisti pripravljene že pred okupacijo Jugoslavije. Nemci so na izpraznjene slovenske domove naselili kočevske Nemce in Nemce iz Besarabije, Bukovine, Dobrudže in Južne Tirolske.

Že kmalu po začetku vojne in izгона je bila **28. oktobra 1941** v železniški čuvajnici Milavčevih v Brežini ustanovljena **Brežiška četa**. V njej so bili združeni skojevci in napredni mladinci iz okolice Brežic in Brestanice. Usodnega 28. novembra 1941 se je četa zadrževala na Kunejevem hramu v Gorjanah pri Posredi. Okupatorju je ob pomoči izdajalcev uspelo četo obkoliti. Štirje borci obkoljene čete so padli, enajst so jih ujeli. Ti so bili obsojeni na smrt in 27. decembra 1941 ustreljeni v sodnih zaporih v Mariboru. Okupator je v svojem vojaškem poročilu ob koncu leta 1941 zapisal: »V brežiškem okraju je mirno, banditi so uničeni.«

23.10.41 – junij 1942: preselitev večine kmečkega prebivalstva iz obmejnega pasu ob Sotli in južno od Save, preseljevati so začeli najprej v vaseh občine Dobove, preko zbirnega taborišča na gradu Rajhenburg pri Brestanici s tega območja izgnanih okoli 37.000 prebivalcev

V petdesetih in šestdesetih letih 20. stoletja so gradbena podjetja zgradila in obnovila vrsto pomembnih objektov kot so ceste, mostovi, stanovanjske zgradbe in drugi objekti. Leta 1958 je bila zgrajena avtomobilska cesta Ljubljana - Zagreb, ki je vplivala na turistični razvoj Posavja. V Brežicah so zrasla nova stanovanjska

naselja v katerih so prebivali priseljeni delavci. Vojska je zgradila v Brežicah 180 stanovanj za pripadnike JLA. Leta 1971 je bila zgrajena nova osnovna šola, pred tem Dom kulture, pa tudi Zdraviliški dom v Čateških Toplicah.

V 20. stoletju so Brežice prestopile meje »brežca« (brega) ob reki in se razširile na vse strani.

Zgrajena je bila **Bizeljska cesta** – glavna Brežiška avenija, ki je bila tako široko zgrajena po vzorih socialističnih avenij, ki so simbolizirale zmago in moč novo nastalih držav po koncu druge svetovne vojne. Leta 1972 je nov most povezal Kranjski in Štajerski del občine. Isto leto je bil postavljen spomenik (kose-ob Bizeljski cesti), ki ga je izdelal Stojan Batič in je posvečen kmečkim uporom, NOB in revoluciji.

Osamosvojitve Republike Slovenije je zaznamovala tudi Brežice, saj so prvi boji potekali prav na območju občine. V vasi Rigonce je imela enota teritorialne obrambe, ki je štela 7 bojnikov, ukaz, da za vsako ceno zaustavi oklepno motorizirano enoto, ki je prodirala iz smeri Zaprešiča proti Dobovi. Enota je skušala onesposobiti oklepna vozila JLA, žal pa je v boju padel Jernej Molan, Robert Fink pa je bil hudo ranjen. Vojašnica Cerklje ob Krki nosi ime po padlemu Jerneju Molanu, ob 30-letnici osamosvojitve pa je Občina postavila tudi pomnik pogumnim dejanjem leta 1991. Mesto, ki ga »srečate« na poti z zahoda na vzhod in z vzhoda na zahod je bilo vedno živahno mesto številnih izjemnih prebivalcev, ki prepletajo svoja znanja in veščine za kakovostno in lepo življenje na »brežcu«.

27.6.1991: Jernej Molan, prva žrtev vojne za Slovenijo, padel v naselju Rigonce na meji z R Hrvaško

PREBIVALSTVO

Občina Brežice skupaj s petimi preostalimi (Bistrica ob Sotli, Krško, Kostanjevica na Krki, Sevnica in Radeče) tvori statistično in razvojno regijo Posavje. Zadnji statistični podatki (1.1.2021) kažejo, da v regiji Posavje živi 3,5% celotnega prebivalstva Slovenije, od tega v občini Brežice 24.419 prebivalcev (32,2% celotne regije), v občini Bistrica ob Sotli 1.356 (1,8% celotne regije), v občini Kostanjevica na Krki 2.446 (3,2% celotne regije), v občini Krško 25.904 (34,1% celotne regije), v občini Radeče 4.164 (5,5% celotne regije) in v občini Sevnica 17.639 prebivalcev (23,2% celotne regije).

Tabela: Število prebivalcev po občinah regije Posavje v letih 2008-2021

Stanje na 1.1.	Brežice	Bistrica ob Sotli	Krško	Sevnica	Kostanjevica na Krki	Radeče	Skupaj
2008	24.459	1.454	25.933	17.494	2.467	4.596	76.403
2009	24.238	1.408	25.600	17.649	2.413	4.522	75.830
2010	24.330	1.418	25.795	17.646	2.421	4.476	76.086
2011	24.301	1.436	25.867	17.595	2.404	4.445	76.048
2012	24.306	1.421	25.886	17.559	2.413	4.450	76.035
2013	24.285	1.404	26.050	17.460	2.416	4.396	76.011
2014	24.252	1.390	25.893	17.414	2.399	4.332	75.680
2015	24.184	1.382	25.835	17.481	2.455	4.282	75.619
2016	24.254	1.365	25.884	17.510	2.419	4.279	75.711
2017	24.204	1.353	25.853	17.469	2.425	4.240	75.544
2018	24.086	1.346	25.833	17.446	2.437	4.211	75.359
2019	24.084	1.327	25.996	17.537	2.450	4.165	75.559
2020	24.051	1.336	26.224	17.642	2.432	4.139	75.824
2021	24.419	1.356	25.904	17.639	2.446	4.164	75.928

Vir: SURS; Prebivalstvo po starosti, občine, Slovenija

Naravni prirast je v občini Brežice vseskozi od leta 2008 negativen, kjer lahko v primerjavi s slovenskim povprečjem ugotovimo, da je temu tako tudi v povprečju v zadnjih štirih letih. Kjer se je v primerjavi z letom 2017 v Brežicah naravni prirast znižal za 2,56-krat, medtem ko se je slovensko povprečje znižalo kar za 19,59-krat. Selitveni prirast zadnjih treh let pa odraža za občino pozitivno sliko.

Tabela: Št. prebivalcev, naravni prirast, selitveni prirast v l. 2008 – 2020

Stanje ob koncu l.	Št. prebivalcev občine Brežice	Naravni prirast - številčno		Selitveni prirast s tujino - številčno	
		Brežice	Slovenija	Brežice	Slovenija
2008	24.459	- 5	3.509	150	18.584
2009	24.238	- 68	3.106	65	11.508
2010	24.330	- 41	3.734	9	-521
2011	24.301	- 45	3.248	-9	2.059
2012	24.306	- 29	2.681	-52	644
2013	24.285	- 52	1.777	10	487
2014	24.252	- 90	2.279	-73	-490
2015	24.184	- 55	807	-5	507
2016	24.254	-77	659	-11	1.051
2017	24.204	-39	- 268	-32	1.253
2018	24.086	-69	- 900	64	14.928
2019	24.084	-54	-1.260	18	16.213
2020	24.051	-100	-5.249	183	18.365

Vir: SURS

Skupni selitveni prirast na 1.000 prebivalcev občino Brežice postavlja nad slovensko povprečje v zadnjih desetih letih. Primerjava občine po tem kazalniku z ostalimi mestnimi občinami pa jo uvršča na deseto mesto, takoj za Koprno, Ljubljano in Mariborom. To nakazuje na privlačnost občine za bivanje in kaže na njen razvojni potencial tudi v prihodnje.

Tabela: Skupni selitveni prirast (na 1.000 prebivalcev) občine Brežice in mestnih občin

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Povpr. 11-20
SLOVENIJA	1,0	0,3	0,2	-0,2	0,2	0,5	0,6	7,2	7,8	8,7	2,6
Brežice	2,8	0,3	1,0	1,1	5,0	1,1	-3,4	2,6	0,9	18,5	3,0

Vir: Si-stat

Številu prebivalcev mesta Brežice, ki po podatki Si-stat v letu 2021 šteje 6.888, je potrebno na podlagi dnevnih migracijskih tokov prebivalcev in predvsem definicije šolskega okoliša, ki povezuje znotraj mestne osnovne šole okoliška naselja, dodati še populacijo teh v skupnem številu 3.123 prebivalcev. Na tako razširjenem območju mesta prebiva skupno 10.011 prebivalcev.

Tabela: Število prebivalcev po naseljih, ki so vključena v šolski okoliš mestne Osnovne šole Brežice

Naselja, ki sodijo v šolski okoliš OŠ Brežice	Št. prebivalcev
009014 Bukošek	289
009017 Cerina	153
009020 Cundrovec	128
009022 Čatež ob Savi	320
009027 Dobeno	66
009031 Dolenje Skopice	204
009034 Dvorce	114
009038 Globočice	79
009042 Gorenje Skopice	173

009043 Gornji Lenart	247
009054 Krška vas	516
009058 Mali Cirknik	0
009063 Mrzlava vas	169
009079 Prilipe	87
009089 Sobenja vas	136
009092 Stankovo	9
009097 Velike Malence	307
009107 Žejno	126
SKUPAJ	3.123
SKUPAJ mesto + naselja	10.011

Vir: Si-stat

Izobrazbena struktura prebivalcev občine Brežice kaže, da prevladuje srednja splošna in strokovna izobrazba, ki jo izpolnjuje 29,34% delež v celotni strukturi prebivalcev, starejših 15 ali več let. Sledi nižja poklicna in srednja poklicna izobrazba v deležu 25,89%. Visokošolsko izobrazbo 1., 2. ali 3. stopnje pa ima 21,11% prebivalstva občine Brežice.

Tabela: **Prebivalstvo, staro 15 in več let po šol. izobrazbi - podatki za l. 2020**

STOPNJA IZOBRAZBE	Brežice	%
Brez izobrazbe, nepopolna osnovnošolska	780	3,77%
Osnovnošolska	4114	19,89%
Nižja poklicna, srednja poklicna	5356	25,89%
Srednja strokovna, srednja splošna	6069	29,34%
Visokošolska 1. stopnje ipd.	2191	10,59%
Visokošolska 2. stopnje ipd.	1961	9,48%
Visokošolska 3. stopnje ipd.	215	1,04%
SKUPAJ	20.686	100,00%

Vir: SURS

3,11% delež študentov s prebivališčem v občini Brežice glede na število prebivalcev v občini je bilo v letu 2020 v primerjavi s Slovenijo za 0,83% nižje. Primerjava števila diplomantov na število vseh študentov pa nakazuje na možno sklepanje, da **so študentje občine Brežice z zaključevanjem študija uspešnejši, saj je delež diplomantov občine Brežice 19,35% oz. 1,41% višji kot je državni.**

Tabela: **Število študentov občine Brežice in Slovenije v l. 2020**

ŠTUDENTJE in DIPLOMANTI	Brežice	SLO
Število študentov (po prebivališču) (l.2020)	753	82694
Število študentov (na 1.000 prebivalcev) (l.2020)	31	39
Število diplomantov (na 1.000 prebivalcev) (l.2020)	6	7

Vir: SURS

DELOVNA MESTA

ŠTEVILO DELOVNIH MEST

V devetdesetih letih se je v celotni regiji beležilo slabšanje gospodarskih razmer in nenehno povečevanje brezposelnosti. Šele konec 90. let so se začela intenzivnejše odpirati nova delovna mesta in posledično s tem izboljševati razmere na področju brezposelnosti.

Stopnja brezposelnosti za leto 2020 je v občini Brežice v povprečju prvih osem mesecev 10,16 in je za 1,41 višja od državne stopnje brezposelnosti. Najnižja je bila v mesecu februarju, ko je najnižjo stopnjo dosegla tudi država, najvišja pa v juniju in juliju.

Tabela: Stopnja brezposelnosti za leto 2020 po mesecih

Stopnja brezposelnosti za leto 2020 po mesecih								
	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	avg.
Slovenija	8,2	7,9	8,0	9,1	9,3	9,2	9,2	9,1
Brežice	9,7	9,3	9,5	10,3	10,5	10,7	10,7	10,6

Število delovno aktivnih v občini v zadnjih petih letih raste in je v letu 2019 doseglo 10.071 kar je predstavljajo 30,71% vseh delovno aktivnih v Posavju. V regiji Posavje se je indeks 2019/2012 112,12, za občino Brežice pa 112,31.

Tabela: Delovno aktivno prebivalstvo po občinah regije Posavje v obdobju 2012–2019

Občina	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bistrica ob Sotli	539	544	544	495	518	538	542	544
Brežice	8.967	8.961	8.999	9.066	9.103	9.594	9.855	10.071
Kostanjevica na Krki	959	973	1.000	991	1.036	1.071	1.092	1.094
Krško	10.217	10.198	10.236	10.117	10.394	10.758	11.338	11.502
Radeče	1.619	1.623	1.705	1.694	1.723	1.782	1.810	1.802
Sevnica	6.943	7.007	7.086	7.068	7.175	7.484	7.759	7.776
Skupaj Posavje	29.244	29.306	29.570	29.431	29.949	31.227	32.396	32.789

Vir: SURS, 2020

Pregled števila poslovnih subjektov glede na obliko registracije v občini kaže, da **narašča število samostojnih podjetnikov**, zmerno **narašča tudi število družb z omejeno odgovornostjo**. Ostale oblike registracije podjetij so v manjšem številu.

Tabela: Število poslovnih subjektov glede na obliko registracije v občini Brežice

Oblika poslovnega subjekta	Podatki na dan			
	17.1.2017	8.11.2018	8.11.2019	21.10.2020
Delniške družbe d.d.	7	7	7	7
Društva in zveze	297	307	310	310
Družbe z neomejeno odgovornostjo d.n.o.	5	3	3	3
Družbe z omejeno odgovornostjo d.o.o.	651	614	662	668

Oblika poslovnega subjekta				
Javni gospodarski zavod	1	1	1	1
Javni zavod	20	20	19	19
Komanditna družba k.d.	3	2	2	1
Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji	60	60	61	64
Registrirani sobodajalec	8	10	10	14
Registrirani zdravnik, zobozdravnik, zasebni zdravstveni delavec	13	11	10	9
Samostojni podjetnik s.p.	900	961	999	985
Zadruga z.o.o.	5	8	8	8
Zasebni športni delavec	5	5	0	0
Zavod	8	8	14	15
Zavod v privatni lasti	3	3	0	0
SKUPAJ	1986	2020	2106	2104

Vir: AJPES

Občina Brežice je v postopkih priprave spremembe občinskega prostorskega načrta v sodelovanju s podjetjem Locus pristopila k izdelavi poročila o prostorskem razvoju Občine Brežice (Locus; 2019, 2020). To navaja, da je bilo v občini leta 2018 6.630 delovnih mest. Pri tem ima delovno mesto v občini le 50,4 % delovno aktivnih prebivalcev (DAP) občine Brežice. Preostalih 49,6 % DAP pa se na delo vozi iz občine. Kljub temu med primerljivimi občinami občina Brežice izstopa predvsem **po visokem deležu delovnih mest (DM), ki jih zaseda DAP občine Brežice**, ki znaša 70,7 %.

Po številu delovnih mest po dejavnostih v letu 2019 v občini Brežice prevladujejo dejavnosti v sklopu Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (1.117 DM), sledijo DM v predelovalnih dejavnostih (895 DM) ter DM v izobraževanju (714 DM). Spremljanje spreminjanja delovnih mest po dejavnostih po letih pokaže, da se v občini Brežice dogajajo precejšnje spremembe, od zmanjševanja števila DM med letoma 2010 in 2019 v dejavnostih, ki trenutno nudijo največ DM, kot so kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo (-369 DM oz. 41,4 % zmanjšanje), predelovalne dejavnosti (-211 DM oz. 19,1 % zmanjšanje) in v dejavnostih javne uprave in obrambe oz. dejavnostih obvezne socialne varnosti (-203 DM oz. 25,4 % zmanjšanje), do povečevanja števila DM v gradbeništvu (186 novih DM oz. 44,8 % povečanje), zdravstvu in socialnemu varstvu (145 novih DM oz. 28,9 % povečanje), izobraževanju (123 novih DM oz. 20,8 % povečanje), drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (112 novih DM oz. kar 189,8 % povečanje) in na področju strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (74 novih DM oz. 24,3 % povečane). (ibid.)

Tabela: **Prebivalstvo po številu delovnih mest glede na dejavnosti**

	št. delovnih mest 2010	št. delovnih mest 2015	št. delovnih mest 2019	delež v letu 2019	razlika 2010 - 2019	delež spremembe 2010 - 2019 [%]
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	891	590	522	7,2	-369,0	-41,4
C Predelovalne dejavnosti	1106	915	895	12,3	-211,0	-19,1
F Gradbeništvo	415	495	601	8,3	186,0	44,8
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	1211	1017	1117	15,4	-94,0	-7,8
H Promet in skladiščenje	451	337	429	5,9	-22,0	-4,9

	št. delovnih mest 2010	št. delovnih mest 2015	št. delovnih mest 2019	delež v letu 2019	razlika 2010 - 2019	delež spremembe 2010 - 2019 [%]
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	22	34	35	0,5	13,0	59,1
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	64	43	38	0,5	-26,0	-40,6

Vir: Locus 2019, 2020

Potencial širitve delovnih mest predstavlja že v letu 2021 širitev podjetja TPV Automotive, tovarna avtomobilskih komponent d.o.o., ki je postavilo tovarno na lokaciji Industrijsko podjetniške cone Brežina. Tovarna je specializirana za proizvodnjo ultra lahkih jeklenih komponent. V njej bo serijska proizvodnja stekla konec leta 2021, ko je predvidena dokončna postavitev in zagon robotiziranih linij za sestavo komponent ter ostalih podpornih sistemov na področju interne logistike in skladišč ter IKT tehnologij za nadzor in upravljanje proizvodnje. Trenutno v tovarni poteka vrsta predserijskih aktivnosti za vzpostavitev serijske proizvodnje komponent iz visokotrdnostnega jekla za podvozja najsodobnejših vozil.

Razvojni potencial delovnih mest se odraža v občini na področju turizma, kjer se dejavnost, ki je dolgo časa temeljila na ponudniku Terme Čatež d.d. širi na manjše ponudnike na celotnem območju občine, ki so v zadnjih letih dosegli 10% delež vseh opravljenih nočitev v občini.

Dodatna delovna mesta so načrtovana z razvojem Gospodarskega središča Feniks, ki zajema območje 104 ha, predvideno za razvoj dejavnosti, povezanih s transportom, logistiko, proizvodnjo in distribucijo blaga.

POVPREČNE MESEČNE PLAČE

Povprečna plača (vse v bruto zneskih) je v Posavju v letu 2020 znašala 1.806,00 evrov in je bila za 90 evrov oz. 5 % višja kot 2019. Povečanje je bilo večje kot v Sloveniji, kjer je povprečna plača znašala 1.774,00 evrov in se je povečala za 3 %. (vir: posavskiobzornik.si)

Tabela: Povprečna mesečna bruto plača za leto 2019 po občinah

Občina	Povprečna mesečna bruto plača 2019 [EUR]	Delež spremembe višine povprečne mesečne bruto plače 2014-2019	Delež spremembe višine povprečne mesečne bruto plače 2009-2019
Brežice	1.565,32	14,2	20,6
Krško	1.812,48	14,1	23,1
Sevnica	1.526,46	17,2	30,2

Vir: Locus 2019, 2020, Poročilo o prostorskem razvoju občine Brežice

PROMETNO OMREŽJE

CESTNO OMREŽJE

Najpomembnejše cestno omrežje v občini predstavljajo državne ceste (z dopolnitvami po OPN, 2013):

- Osrednjo prometno razvojno os v občini predstavlja **avtocestna povezava A2 Obrežje-Ljubljana**, ki omogoča kakovostno dostopnost območja občine predvsem v smeri proti Ljubljani in Zagrebu;
- Glavne cestne povezave potekajo po osrednjem dolinskem delu občine ter v dolinah večjih pritokov rek. Na območju občine sta tudi **dva priključka na avtocesto**: Brežice in Obrežje;
- Pomembnejše **državne ceste** so še:
 - R1 1241 Bistrica-Bizeljsko,
 - R1 1242 Bizeljsko-Čatež,
 - R1 1334 Krško-Brežice,
 - R1 1480 Čatež ob Savi,
 - R2 1206 Križaj-Čatež ob Savi,
 - R2 1335 Brežice-Dobova-Rigonce,
 - R3 1207 Čatež ob Savi-Mokrice,
 - R3 1244 Bizeljsko-Orešje - R3 2202 Pišece-Zg. Pohanca-Krško,
 - R3 2203 Nova vas-Pišece,
 - R3 2204 Sp. Pohanca-Kapele.

Večja prometna vozlišča se nahajajo v Cerkljah ob Krki, Brežicah, Dobovi, Obrežju, Bizeljskem, Spodnji Pohanci in Globokem. Tu se križajo glavne prometne poti in funkcijske navezave na preostale dele občine.

ŽELEZNIŠKO OMREŽJE

Železniško omrežje v občini je na slovenski in evropski sistem povezano z **dvema tiroma**. Železnico večinoma uporablja gospodarstvo za promet tovora, potniški promet proti Zidanemu mostu (z navezavo proti Mariboru in Ljubljani) in v smeri Zagreba. V občini sta **dve železniški potniški postaji** Brežice in Dobova, ki je tudi največji železniški mednarodni mejni prehod v državi. Industrijski tiri so speljani le do poslovne cone Brezina.

V občini je naslednja **železniška povezava** (z dopolnitvami po OPN, 2013):

- železniška proga Ljubljana–Dobova (E 70).

MEJNI PREHODI

Na območju občine so locirani nekateri pomembnejši mejni prehodi:

- **Mednarodni mejni prehodi**: Obrežje (cestni), Dobova (železniški);
- **Meddržavni mejni prehodi**: Orešje, Rigonca, Slovenska vas;
- **Maloobmejni prehodi**: Nova vas ob Sotli, Stara vas-Bizeljsko, Rakovec.

Eden izmed pomembnejših mednarodnih železniških prehodov v Sloveniji je nedvomno **Mednarodni železniški mejni prehod Dobova**.

VODNI IN ZRAČNI PROMET

Možnost vodnega prometa po Savi se ureja na državni ravni. Ob zagotovitvi plovnosti reke Save od izliva Donave do mejne točke z R Hrvaško je **načrtovana možnost izgradnje mednarodnega rečnega pristanišča** na Savi v obmejnem območju občine v sklopu hidroelektrarne Brežice.

V občini se nahaja Letališče Cerklje ob Krki (ICAO kratica LJCE), ki je **edino vojaško letališče v Sloveniji** in se nahaja v letalski bazi Cerklje ob Krki 5 km od Brežic. Na območju deluje tudi civilni del letališča.

OMREŽJE KOLESARSKIH POTI IN PEŠPOTI TER DRUGIH REKREACIJSKIH POTI

Glavne kolesarske povezave so povezave Krško-Brežice, Kostanjevica na Krki-državna meja ter Brežice-Bistrica ob Sotli. Na kolesarske povezave se navezuje sistem vzporednih in prečnih kolesarskih povezav, ki tvorijo prepleten sistem turističnih kolesarskih poti, ki predstavljajo obenem tudi alternativo cestnim povezavam med naselji. Na območju občine so naslednje **državne kolesarske povezave**:

- daljinska kolesarska povezava 910200 (Novo mesto – Otočec – Kostanjevica na Krki – Čatež ob Savi – MMP s Hrvaško)
- daljinska kolesarska povezava 910600 (Bistrica ob Sotli – Brežice),
- glavna kolesarska povezava 921900 (Brestanica – Krško – Brežice).

GOSPODARSTVO IN KMETIJSTVO

Brežiška občina ni nikoli slovela kot industrijska občina. Že v preteklosti je **prevladovala obrtna in trgovska dejavnost**. Zaradi odlične geostrateške lege in naravnih danosti občina vidi vizijo razvoja v razvoju turizma, obrti, storitvenih dejavnosti in trgovini. Občina Brežice postaja tudi prostor v katerem se razvijajo pogoji za kvalitetno bivanje (gradnja stanovanj, varovana stanovanja, domovi za ostarele). Pred 200 leti odkriti **termalni vrelci** pa so v zadnjih letih brežiški občini pridali bogat turistični utrip. Trgovina in turizem zagotavljata razvoj občine ob slovensko-hrvaški meji.

V mestnem jedru ima svoje poslovne prostore veliko število obrtnikov, med njimi je največ gostincev, v občini pa je tudi razvita trgovina na debelo, proizvodne in storitvene dejavnosti ter promet.

Za Občino Brežice lahko rečemo, da je občina priložnosti in prihodnosti. Priložnost je v naravnih danostih, prihodnost pa v znanju in povezovanju.

POSLOVNI SUBJEKTI V OBČINI

Na območju občine Brežice leta 2019 **beležimo 1.967 podjetij**, ki zaposlujejo **6.213 oseb in** ustvarjajo **prihodek 594.381,00 tisoč EUR**. Pri pregledu obdobja zadnjih dvanajstih let ugotavljamo, da je število podjetij do 2016 naraščalo, ko je v letu 2016 prišlo do upada in od 2017 ponovne rasti. Število zaposlenih narašča od leta 2013, ustvarjen prihodek pa od 2014. Kljub temu, da je povprečno število oseb na podjetje v občini padalo do 2016, in narašča zadnja leta, ti od 2010 ustvarjajo povprečni dohodek na zaposlenega, ki od takrat vseskozi narašča.

Tabela: Število podjetij v občini Brežice, zaposlenih oseb in prihodek podjetij v 1.000 EUR

	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Prihodek [1000 EUR]	Število oseb, ki delajo na podjetje v občini
2008	1534	5634	375.985,00 €	3,7
2009	1606	5627	337.634,00 €	3,5
2010	1656	5623	367.313,00 €	3,4
2011	1690	5503	400.378,00 €	3,3
2012	1730	5542	404.821,00 €	3,2
2013	1839	5531	421.764,00 €	3,0
2014	1912	5583	420.875,00 €	2,9
2015	1921	5657	450.690,00 €	2,9
2016	1943	5799	499.677,00 €	3,0
2017	1904	5926	507.012,00 €	3,1
2018	1914	6075	569.539,00 €	3,2
2019	1967	6213	594.381,00 €	3,2

Vir: Si-stat

Med podjetji v občini prevladujejo mikro podjetja in med temi podjetja z 0-1 zaposlenim. Na območju občine delujeta dve veliki podjetji z več kot 250 zaposlenimi in 16 srednjih podjetij.

Tabela: Število podjetij v občini glede na velikost podjetja

Leto	2017	2018	2019
Brežice - SKUPAJ	1904	1914	1967
Mikro podjetje [0-9] - Skupaj	1818	1824	1872
Mikro podjetje [0-1]	1444	1471	1501
Mikro podjetje [2-9]	374	353	371
Majhno podjetje [10-49]	69	71	77
Srednje podjetje [50-249]	15	17	16
Veliko podjetje [250+]	2	2	2

Vir: Si-stat

OBRTNE CONE

V občini Brežice gospodarski razvoj sloni na mikro, majhnih in srednje velikih podjetjih, tako je pomemben dejavnik gospodarskega razvoja zagotavljanje zadostnih površin za nadaljnji gospodarski razvoj občine.

Na območju občine Brežice so v državnem registru poslovnih con in subjektov inovativnega okolja evidentirane le 3 aktivne poslovne cone, medtem ko ima občina 7 evidentiranih poslovnih con: PC (TPV) Šentlenart, IPC Brezina, OC Dobova, OC Krška vas, OC Bizeljsko, PC Slovenska vas in GC Feniks. V OPN je opredeljenih skupaj 154,0 ha območij za proizvodnje dejavnosti. Od tega je 22,8 % površin za industrijo (IP), 62,7 % površin gospodarskih con in 14,6 % površin, pa je namenjeno objektom za kmetijsko proizvodnjo. Obstoječe in načrtovane gospodarske cone in površine za industrijo v občini Brežice imajo dobro dostopnost do AC priključka. Večina jih je od AC priključka oddaljenih do 5 min ali med 5 in 10 min. Izjema so območja gospodarskih con v naselju Bizeljsko, Stara vas-Bizeljsko in Gornje Skopice, Kapele in Zasap, ker je dostopnost do priključkov nekoliko višja in se giblje med 10 in 20 minut. (Locus; 2020)

Razvoj gospodarstva se usmerja predvsem v tri obrtne cone, to so Industrijsko poslovna cona Brezina, Obrtna cona Dobova ter Industrijska cona Slovenska vas. Prednost vseh treh con je bližina avtoceste, letališč ter hrvaške meje.

Industrijska cona v Brezini je pozidana v 30 %, pozidani del cone pa je zaseden v celoti. Cona je v večjem delu komunalno opremljena, komunalno jo je potrebno opremiti še na skrajnem severnem delu. Nahaja se severno od mesta Brežice, od avtoceste je oddaljena 5 km. Tako rekoč je v neposredni bližini Zagreba in njegovega letališča (oddaljena 50 km). Razteza se severno nad železniško postajo Brežice, v cono vodi tudi industrijski tir, trenutno namenjen potrebam blagovnih rezerv. V fazi načrtovanja je tudi povezovalna cesta Krško – Brežice, ki bo potekala tako, da bo brezinsko industrijsko cono vpela v prometni tok med Krškim in Brežicami ter jo s hitrejšo povezavo navezala na avtocesto. Cona je namenjena industrijskim dejavnostim, kot spremljajoče dejavnosti industrijskim se lahko umeščajo tudi promet in skladiščenje, poslovne, obrtne, trgovske in storitvene dejavnosti ter dejavnost gostinstva, če služijo temu območju. V cono se je v letu 2019 preselilo podjetje TPV; Automotive, ki na območje cone v Brezini ter cone v Šentlenartu seli celotno proizvodnjo avtomobilskih delov iz Novega mesta.

Slika: Industrijska cona Brezina

Slika: Obrtna cona Dobova

Obrtna cona v Dobovi je v večini pozidana, pozidani del pa je prav tako zaseden v celoti. Prav tako se nahaja v bližini AC ter Zagreba. Nahaja se tik ob železnici, od AC priključka je oddaljena 6 km, od najbližjega letališča pa 50 km. Cona je komunalno opremljena. Obrtna cona je v osnovi namenjena razvoju trgovskih in storitvenih, poslovnih, obrtnih, proizvodnih dejavnosti, prometu in skladiščenju. V letu 2021 smo s spremembo občinskega prostorskega načrta zagotovili zemljišča za širitev cone proti zahodu v velikosti 8 ha. Občina je v letu 2021 sprejela spremembe in dopolnitve občinskega podrobnega prostorskega načrta, ki zagotavlja nove stavbne površine za nadaljnje komunalno opremljanje in pozidavo obrtne cone.

Industrijska cona Slovenska vas, nekoč tehnično remontni zavod vojske, je z osamosvojitvijo RS leta 1991 prešla v last MORSA, ki po trenutno znanih podatkih razpolaga še z enim nepozidanim stavbnim zemljiščem. Prvotna vizija brezcarinske cone v trgovinskem in proizvodnem smislu je prerasla v industrijske obrate in generalna skladišča za nadaljnjo distribucijo. Industrijska cona Slovenska vas je pozidana v 85 %, vendar pa vsi prostori niso zasedeni. Še nepozidane površine južno od notranje ceste so pogojno zazidljive, saj zaenkrat študije kažejo, da gre za poplavno območje. Ministrstvo pristojno za prostor in okolje te študije trenutno preverja, na osnovi rezultatov bo pristopilo k zagotavljanju potrebnih ukrepov za protipoplavno varnost. Za del cone, ki se razteza severno nad notranjo cesto, je občina v letu 2021 sprejela občinski podrobni prostorski načrt s čimer je v tem delu možna nadaljnja pozidava. Obrtna cona je v osnovi namenjena razvoju trgovskih in

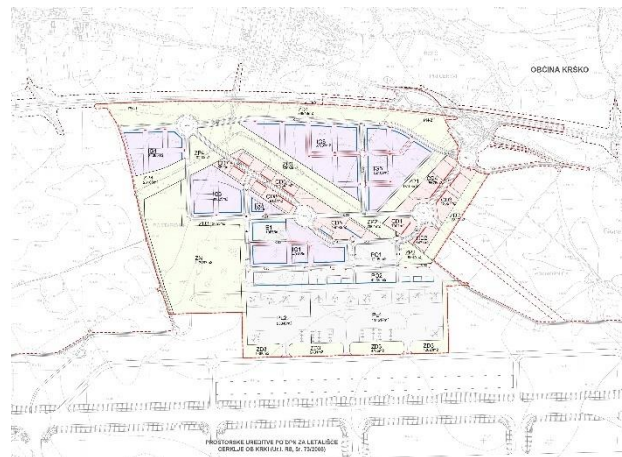
Slika: Industrijska cona Slovenska vas

storitvenih, poslovnih, obrtnih, proizvodnih dejavnosti, prometu in skladiščenju. Cona je komunalno opremljena, zato ostaja kot prioriteta, kamor se usmerja proizvodne dejavnosti ter skuša oživiti nekoč dejavno industrijsko cono. Cona je od AC oddaljena 2 km, od najbližjega letališča (Zagreb) 40 km ter od železnice 15 km. Leta 2021 je občina s spremembami občinskega prostorskega načrta umestila del navezave cone na avtocesto, ki bo cono bolj ustrezno povezali z avtocesto.

Poleg navedenih con je na območju Občine Brežice pomembno območje namenjeno razvoju gospodarstva za katerega je sprejet Državni prostorski načrt **za gospodarsko središče Feniks** v Posavju. Za razvoj dejavnosti na tem območju se zanimajo razni investitorji, do realizacije za enkrat še ni prišlo. Gospodarsko središče Feniks zavzema 104 ha površin na območju občin Krško in Brežice, primernih za izvajanje aktivnosti, povezanih s transportom, logistiko, proizvodnjo in distribucijo blaga. Območje gospodarskega središča se programsko deli na več enot, ki se vsebinsko in infrastrukturno navezujejo in med seboj dopolnjujejo. Območja logističnega središča predstavljajo jedro območja gospodarskega središča Feniks. V območjih je predvidena izgradnja objektov za logistične in proizvodne dejavnosti. Območja poslovne cone Skopice predstavljajo povezovalno os med proizvodnimi in logističnimi dejavnostmi. Predvidena je izgradnja objektov za poslovne in raznolike storitvene dejavnosti. Območja tehnološko razvojnega parka z navezavo na gornja območja omogočajo preplet proizvodnih in logističnih dejavnosti ter neposredno navezavo na tehnološke in poslovne dejavnosti. Namenjena so razvijanju naprednih tehnologij in lahko zajemajo različna področja raziskav in razvoja, informacijske podpore, podpore zaposlovanju in dostopu do strokovnega znanja marketinga. Območje letaliških dejavnosti zajema površine med letališkimi ploščadmi in osrednjim delom gospodarskega središča. V območju so zajeti objekti in dejavnosti, ki se neposredno vežejo na delovanje potniškega in tovornega letališkega terminala. Območje letališke ploščadi zajema manipulacijske površine za razmeščanje letal civilnega in tovornega letalstva. Območje gospodarskega središča povezuje fleksibilno zasnovana notranja prometna mreža, ki se navezuje na predvideni avtocestni priključek Skopice. Z ureditvami zelenih

površin se vzpostavlja sodobno delovno okolje. V največji možni meri se ohranja ravninski gozd, ob katerega so umeščene poslovne dejavnosti, znotraj njega pa omogočena ureditev peš in kolesarske poti. Ločilna vegetacijska pasova sta predvidena vzdolž avtoceste Ljubljana - Obrežje in vzdolž roba območja v smeri proti Skopicam. Območje ohranjanja narave na zahodnem delu gospodarskega središča zajema obstoječi naravni habitat, ki se je razvil znotraj opuščene gramoznice.

Slika: Gospodarsko središče Feniks

TURIZEM

Turistične storitve so pomemben steber brežiškega gospodarstva. Rekordnega leta 2019 je bilo v občini Brežice **686.869 nočitev**, kar jo je po analizi turističnega prometa leta 2019 uvrščalo na **6. mesto lestvice** občin (SURs, 2019). Iz Zaključnega računa proračuna občine Brežice za leto 2019 (2020) je razvidno, da je število nočitev leta 2019 za občino Brežice pomenilo 886.783,82 EUR proračunskih sredstev iz naslova turistične takse. Epidemija koronavirusa je v letu 2020 močno vplivala na turistično sezono tudi v občini Brežice. Spodbudni so bili sicer presečni rezultati nočitev v poletnem višku turistične sezone, saj je občina Brežice realizirala 75% števila nočitev iz leta 2019, končni podatki kriznega leta so pokazali 403.066 nočitev, kar je pomenilo 42% upad glede na prejšnje leto, kar je izenačeno s stanjem na nacionalnem nivoju. Podatki statističnega urada za julij in avgust 2021 kažejo, da smo presegli število prenočitev iz leta 2019, torej, pred epidemijo nove virusne bolezni Covid-19. V primerjavi z lanskim letom beležimo 15% povečanje prenočitev, kar pomeni 35.000 prenočitev več in 5% več prenočitev kot leta 2019. Sicer je epidemija več kot obrnila razmerje domačih in tujih gostov. Pred epidemijo je bilo v destinaciji približno 65% tujih gostov, v sezoni 2021 (januar – avgust) zgolj 28%. Glede na državo prihoda tujih gostov je letos v destinaciji še vedno daleč največ Nizozemcev, sledijo Poljaki in Hrvati.

Slika: Terme Čatež - največje slovensko naravno zdravilišče in ena izmed najprivlačnejših turističnih destinacij v Evropi

Brežiški turizem je še do pred nekaj leti slonel izključno le na enem izjemnem ponudniku – Termah Čatež, kjer je bilo ustvarjenih praktično 99 % prihodov, nočitev in tudi dohodkov iz turizma. V zadnjih letih se prebujata vloga alternativne ponudbe, ki predstavlja okoli 10 % občinskega turističnega prometa, nasploh pa je turizem v dobri kondiciji in z vedno inovativnejšimi praksami vztrajno išče poti napredka. V prvih devetih mesecih sezone 2021 je bilo v kompleksu Term Čatež ustvarjenih 88% vseh prenočitev v destinaciji (Turistična taksa, 2021). Strategija turizma občine Brežice 2017–2021 (2016) navaja, da je turizem v brežiški občini izrazito sezonske narave s prevlado poletnih mesecev in absolutnim avgustovskim viškom. Tudi trendi po pandemiji sledijo sezonskosti s ključno spremembo za leto 2021 – spremenjeno strukturo gostov.

Tabela: Število nočitev in prihodi turistov v obdobju 2008-2019

Leto	Št. nočitev	Št. prihodov turistov
2008	616.647	171.714
2009	639.328	176.447
2010	618.987	171.098
2011	611.850	166.652

Leto	Št. nočitev	Št. prihodov turistov
2012	599.596	164.567
2013	606.296	171.138
2014	611.590	175.936
2015	634.540	187.343
2018	680.085	202.780
2019	685.268	197.941

Vir: Statistični urad RS

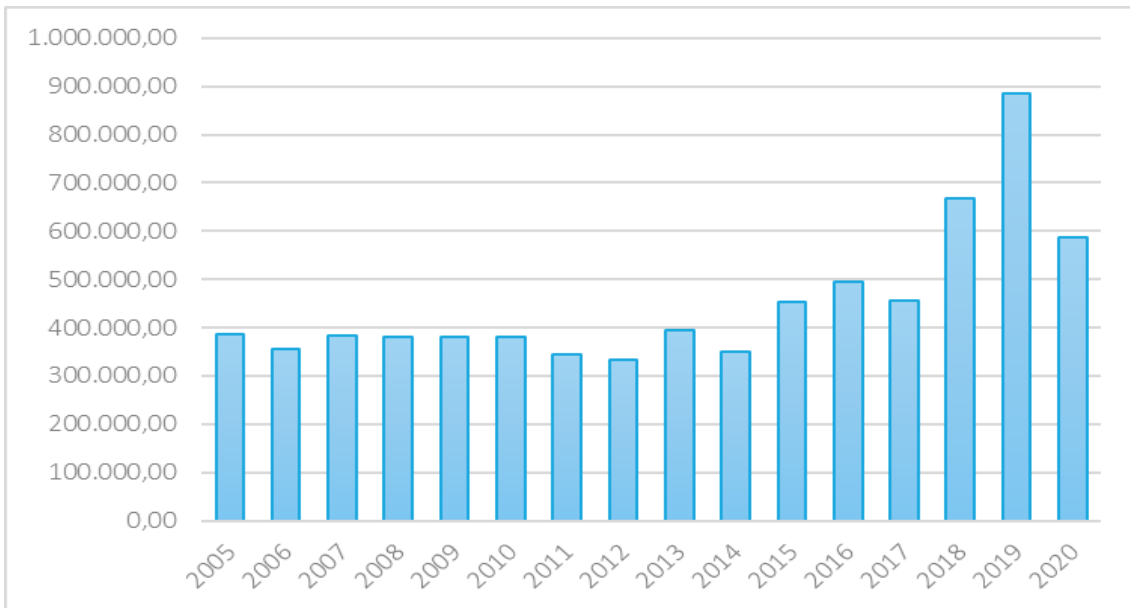
Povprečna doba bivanja turista v občini Brežice je v bila letu 2018 3,35 dneva. Slovensko povprečje je 2,6 dneva. V letu 2019 se je ta doba bivanja v **občini povečala na 3,46**.

Podatki kažejo, da se število nočitev kakor tudi število prihodov z leti konstantno povečuje, kar je pokazatelj gospodarske rasti in pa privlačnost turistične destinacije z bogato turistično ponudbo. Spodbudno je dejstvo, da se povečuje število nočitev pri ostalih ponudnikih izven nastanitev Term Čatež d.d.

Tabela: **Višina pobrane turističen takse po letih v občini Brežice**

Leto	Taksa
2005	92.648.928,10 SIT (386.617,13 EUR)
2006	85.274.006,00 SIT (355.842,12 EUR)
2007	382.665,79 EUR
2008	379.431,77 EUR
2009	381.382,78 EUR
2010	380.954,91 EUR
2011	343.639,37 EUR
2012	332.651,34 EUR
2013	393.799,35 EUR
2014	349.909,78 EUR
2015	453.283,24 EUR
2016	494.161,20 EUR
2017	456.957,40 EUR
2018	667.257,00 EUR
2019	884.146,00 EUR
2020	585.879,66 EUR

Vir: Zaključni račun Občine Brežice za posamezno leto ter vpogled v portal ttaksa.si za leto 2020

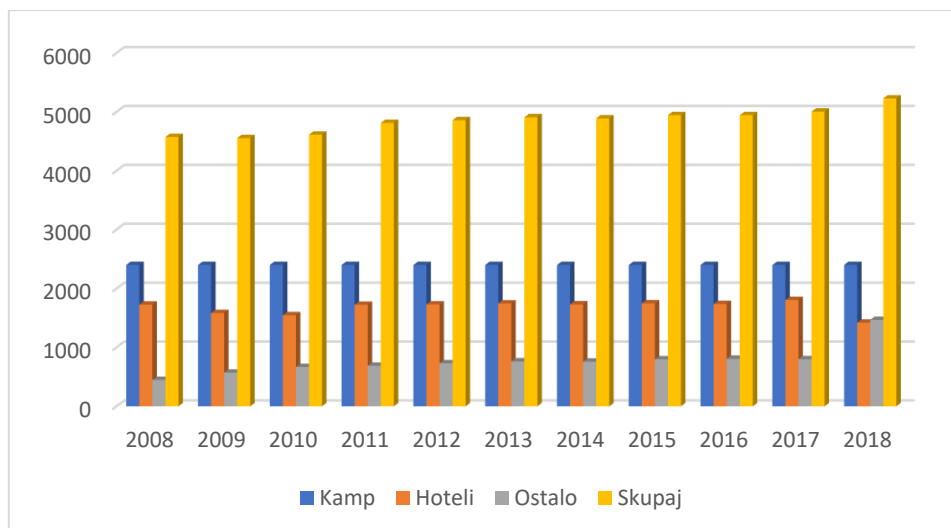

Graf: Višina pobrane turistične takse v občini Brežice

Znesek pobrane turistične takse se je v letih 2018 in 2019 povečal, kar je zelo spodbudno za nadaljnji razvoj turizma, saj se sredstva od pobrane turistične taks vračajo v razvoj turizma tako neposredno (promocija, izvajanje prireditev na področju turizma, delovanje Tica v Termah Čatež in v Mestni hiši, ureditev parkov...) kot tudi posredno (izgradnja kolesarskih poti, pločnikov, javne razsvetljave, urejanje parkov in mestnih in vaših središč).

Tabela: Število ležišč v obdobju 2008-2018 glede na tip

LETO	KAMP	HOTELI	OSTALO	SKUPAJ
2008	2400	1727	447	4574
2009	2400	1583	572	4555
2010	2400	1546	667	4613
2011	2400	1724	688	4812
2012	2400	1730	730	4860
2013	2400	1747	762	4909
2014	2400	1731	758	4889
2015	2400	1748	797	4945
2016	2400	1737	807	4944
2017	2400	1805	800	5005
2018	2400	1421	1467	5228

Graf: Število ležišč glede na tip nastanitve

Zelo vzpodbudni so podatki o naraščanju prenočitvenih kapacitet v občini Brežice, ki se vsako leto večajo. Na osnovi podatkov o povečanju št. nočitev, obiskov, prenočitvenih kapacitet ter kot rezultat višji znesek pobrane turistične takse lahko zaključimo, da ima občina Brežice odlične možnosti za nadaljnji razvoj turizma, kar bomo v prihodnjih letih skušali doseči z načrtom aktivnosti razvoja turizma do leta 2021 in v novem strateškem obdobju, in sicer preko krovnega dokumenta Strategija razvoja turizma 2017-2021 in 2022-2028.

Da je turizem pomemben v naši občini pričajo tudi številčna turistična društva, ki jih je v naši občini kar 18 in so povezana v Turistično zvezo Brežice. S svojim prostovoljnimi delom in ob pomoči občine so veliko prispevali k urejenosti krajev ter k ozaveščanju prebivalstva o pomenu urejenosti okolja.

KMETIJSTVO

V registru kmetijskih gospodarstev, ki se vodi pri Upravni enoti Brežice, je v občini Brežice vpisanih 3.119 kmetijskih gospodarstev, ki obdelujejo **9.828,75 ha kmetijskih zemljišč** (podatki za januar 2020), kar predstavlja 36,67% oz. **98,29 km² celotnega območja občine**. Od tega največ njiv (4.883 ha), trajnih travnikov (3.724 ha), vinogradov (695 ha), intenzivnih sadovnjakov (239 ha) ter ostale rabe, ki so razvidne iz spodnje tabele. Površine njiv so se v dveh letih zmanjšale za 1825 ha, intenzivni sadovnjaki so se povečali za 12 ha, površine pod travniki pa so ostale na isti ravni.

Tabela: Namembnost kmetijskih zemljišč v občini Brežice

RABA	površina v ha
njive	4.883,26
začasni travnik	123,67
jagode na njivi	11,66
trajne rastline na njivskih površinah	13,32
rastlinjak	6,42
vinograd	695,47
matičnjak	1,27
intenzivni sadovnjak	239,11
ekstenzivni, oziroma travniški sadovnjak	94,00
ostali trajni nasadi	0,44
trajni travnik	3.724,19
travinje z razpršenimi neupravičenimi površinami	0,12

površine za ukrep odprava zaraščanja	1,82
plantaža gozdnega drevja	18,86
kmetijsko zemljišče v pripravi	15,14
SKUPAJ:	9.828,75

Vir: Register kmetijskih gospodarstev-januar 2020, UE Brežice

Sadjarstvo

V občini Brežice je po podatkih iz registra kmetijskih gospodarstev 227 ha intenzivnih sadovnjakov in 88 ha ekstenzivnih sadovnjakov. Med sadnimi vrstami prevladuje jabolna pred hruškami. Jagode so se pokazale kot ena ekonomsko najperspektivnejših sadnih vrst in hkrati tudi najbolj intenzivna sadna vrsta. V zadnjem času se pojavljajo tudi druge sadne vrste, ki jih prej ni bilo kot so najrazličnejše jagodičevje (robide, maline, aronija, borovnice). V porastu so tudi površine kakija. V manjšem obsegu so tudi nasadi maronov in pa tudi bolj eksotičnih sadnih vrst kot npr. asimina.

Vinogradništvo

Na območju občine Brežice imamo v registru pridelovalcev grozdja in vina vpisanih 1.829 pridelovalcev, ki obdelujejo 659 ha vinogradov s 2.761.164 trtami. V registru je vpisanih 38 različnih sort. Posestna struktura je izredno razdrobljena saj kar 75,63 % pridelovalcev obdeluje manj kot 0,3 ha vinograda. V dveh letih se je št. pridelovalcev zmanjšalo za 145, površine so se zmanjšale za 46 ha, št. trsov pa za 220.071. Trend zmanjševanja se bo še verjetno nadaljeval. Razlogov pa je več. Trg je po dveh obilnih letinah zasičen z vinom, drugi razlog zmanjševanje površin pod vinogradi pa je menjava generacij. Starejša generacija je obdelovala vinograd ne glede na ekonomiko (velja za manjše površine), mlada generacija pa zaradi službenih obveznosti, neekonomičnosti in tudi pomanjkanja volje ne namerava več obdelovati vinogradov. Trend je podoben kot v živinoreji. Kmetije z nekaj kravami so dobesedno izginile. Včasih so bile kmetije samooskrbne, danes pa tega ni več.

Tabela: Število pridelovalcev grozdja in vina v občini Brežice

Velikost v ha	Število pridelovalcev	%
5 do 10	12	0,61
3 do 4,99	24	1,22
2 do 2,99	22	1,11
1 do 1,99	97	4,91
0,3 do 0,99	326	16,51
pod 0,3	1493	75,63
SKUPAJ:	1974	100

Vir: Register pridelovalcev grozdja in vina (januar 2018), UE Brežice

Tabela: Podatki po vinorodnih okoliših v občini Brežice

	ŠT.VINOGRADOV	POVRŠINA	ŠT.TRT
Bizeljsko-sremiški vinorodni okoliš	1676	513.57	2.102.888
Dolenjski vinorodni okoliš	975	145.03	658.276

Vir: Register pridelovalcev grozdja in vina, (januar 2020) UE Brežice

Živinoreja

V občini Brežice v živinoreji prevladuje govedoreja in prašičereja. Tako kot tudi drugod v Sloveniji se dogaja koncentracija. Število kmetij se zmanjšuje, tiste, ki pa ostajajo imajo več živali in več obdelovalnih

površin. Le na tak način si kmetije lahko znižajo stroške, saj v nasprotnem niso konkurenčne z drugimi. Koncentracija je ravno tako tudi v poljedelstvu.

Tabela: Število živali po kategorijah v občini Brežice

Kategorija živali	Število
govedo	5.232
drobnica	2.336
prašiči	4.650
perutnina	20.207
kopitarji	673
kunci	850
divjad iz obore za rejo	224
SKUPAJ	34.172

Vir: KGZS- Kmetijski zavod Novo mesto-Izpostava Brežice-skupni podatki iz zbirnih vlog za leto 2017

Neposredna plačila

Iz spodnje tabele je razviden trend zmanjševanja vlagateljev za neposredna plačila. Posamezne kmetije povečujejo zemljo v obdelavi, na drugi strani morajo zato nekatere kmetije prenehati s kmetovanjem. Z letom 2015 je stopila v veljavo nova shema neposrednih plačil kjer je vstopni prag 1,0 ha zemlje v obdelavi (prej 0,30 ha).

Tabela: Število vlog neposrednih plačil v občini Brežice

Leto	Število vlog
2005	1523
2006	1514
2007	1560
2010	1471
2011	1436
2012	1450
2013	1420
2014	1400
2015	1333
2016	1329
2017	1310
2018	1324
2019	1338

Vir: KGZS- Kmetijski zavod Novo mesto-Izpostava Brežice

Dopolnilne dejavnosti na kmetiji

Na osnovi podatkov Iz AJPEŠ-a (januar 2020) je imelo 60 kmetij registrirano dopolnilno dejavnosti na kmetiji. Oblike registracije so zelo različne od vinotočev, prenočitvenih zmogljivosti na kmetiji, predelava suhomesnatih izdelkov, žganjekuha, predelava mlečnih izdelkov, sira, kisa, soka, suhega sadja, čajev, turizem na kmetiji. Razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ima še velike možnosti za širitev.

UPRAVNE FUNKCIJE

Občina Brežice z mestom kot svojim središčem že desetletja od ustanovitve samostojne države deluje kot upravno središče statistične razvojne regije Posavje.

Poleg sedeža občine na območju deluje

- 15 javnih zavodov občine Brežice: 8 osnovnih šol, Glasbena šola Brežice, Vrtec Mavrica, Knjižnica Brežice, Zdravstveni dom Brežice, Lekarna Brežice, Zavod za šport, Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice;
- 1 javno gospodarski zavod; Letalski center Cerklje ob Krki in
- 1 javno podjetje, Komunala Brežice d.o.o., ki jih je samostojno ustanovila Občina Brežice za izvajanje javnih nalog in javnih gospodarskih služb.

Sedež v mestu imata tudi

- muzej Posavski muzej Brežice, kjer je občina ustanoviteljica skupaj s soustanoviteljicami (Krško, Kostanjevica na Krki, Sevnica) in
- fakulteta Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru, kjer je Občina Brežice nastopila kot pogodbeni soustanoviteljica.

Na območju mesta ima svoj sedež tudi 29 inštitucij državne uprave, in sicer

- Ministrstvo za notranje zadeve:
 - **Policijska postaja** Brežice;
 - **Postaja mejne policije** Dobova: mejni prehod za **mednarodni železniški promet** Dobova, mejni prehod za **mednarodni cestni promet** Rigonce, mejni prehod za mednarodni cestni promet Orešje, mejni prehod za **obmejni promet** Rakovec, mejni prehod za obmejni promet Stara vas – Bizeljsko; mejni prehod za obmejni promet Nova vas ob Sotli;
 - **Postaja mejne policije** Obrežje: mejni prehod za mednarodni cestni promet Slovenska vas;
 - **Policijska postaja vodnikov službenih psov** Novo mesto.
- Ministrstvo za finance:
 - Finančna uprava RS, **Finančni urad Brežice** - obsega območja upravnih enot Brežice, Krško in Sevnica.
- Ministrstvo za obrambo:
 - Uprava RS za zaščito in reševanje, Izpostava Brežice; **Regijski center za obveščanje** - izpostava URSZR Brežice s centrom za obveščanje je ena izmed trinajstih izpostav URSZR. Naloge opravlja na območju Posavske regije;
 - Slovenska vojska, **Vojašnica Jerneja Molana**, Cerklje ob Krki;
 - Slovenska vojska, **Letališče Cerklje ob Krki**.
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano:
 - **Zavod za gozdove** RS, OE Brežice (za območje Brežice, Kozje, Krško, Radeče, Sevnica, Šentjernej, Škocjan, Bistrica ob Sotli), organizacijsko je OE Brežice razdeljena na 4 krajevne enote s 24 revirji;
 - **Kmetijsko gozdarska zbornica** Slovenije, OE Brežice.
- Ministrstvo za pravosodje:
 - **Delovno in socialno sodišče v Ljubljani, Oddelek v Brežicah** (za občine Brežice, Krško, Sevnica in Škocjan);
 - **Okrajno sodišče** v Brežicah.
- Ministrstvo za javno upravo:

- **Upravna enota** Brežice.
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti:
 - **Center za socialno delo Posavje**, enota Brežice;
 - **Zavod za zaposlovanje** Sevnica, **Urad za delo Brežice**;
 - **Dom upokoencev** Brežice kot enota Doma Impoljca, Sevnica.
- Ministrstvo za zdravje:
 - **Splošna bolnišnica** Brežice;
 - **Zavod za zdravstveno zavarovanje** Slovenije, izpostava Brežice.
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport:
 - **Gimnazija** Brežice,
 - **Strokovno izobraževalni center** Brežice
 - **Fakulteta za turizem** Univerze v Mariboru.
- Ministrstvo za kulturo:
 - **Javni sklad RS za kulturne dejavnosti**, Območna izpostava Brežice;
 - **Posavski muzej** Brežice.
- Ministrstvo za okolje in prostor:
 - Območna geodetska uprava Sevnica – **geodetska pisarna** Brežice;
- INŠPEKCIJSKE SLUŽBE:
 - **Tržni inšpektorat** RS, Območna enota Brežice - Novo mesto, Pisarna Brežice, Ministrstvo za gospodarstvo;
 - Inšpektorat RS **za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano**, Območna enota Novo mesto, Izpostava Brežice, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano;
 - Inšpektorat RS **za delo**, Območna enota Novo mesto – Brežice, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve;
 - Inšpektorat RS **za okolje in prostor**, Ministrstvo za okolje in prostor, Območna enota Novo mesto;
 - **Fitosanitarna inšpekcija**, enota Novo mesto, Cestni mejni prehod Obrežje, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

OMREŽJE JAVNIH SLUŽB

PODROČJE DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

Socialno varstvo

Iz proračuna občine se zagotavljajo sredstva za naše občane v **splošnih in posebnih socialnih zavodih** za delno ali celotno kritje stroškov oskrbnin. Število oskrbovancev se je med leti spreminjalo, povprečno pa je bilo **v zavodih nameščenih 65 oskrbovancev**.

Storitev pomoči na domu izvaja Center za socialno delo Posavje, enota Brežice. Trenutno 12 oskrbovalk, vključenih zagotavlja oskrbo okoli 100 oskrbovancem.

Povračilo najemnin je obveznost občine, ki je določena v Zakonu o socialnem varstvu. To pomoč trenutno prejema 31 upravičencev do denarne socialne pomoči.

Upravičenost do **enkratne občinske denarne pomoči** ugotavlja, skladno z novim odlokom občina samostojno na podlagi vloge občana. Denarne pomoči so namenjene socialno ogroženim družinam in posameznikom in so bile dodeljene kot pomoč pri nabavi šolskih potrebščin, kurjave, ozimnice in ob izgubi zaposlitve.

Predšolska vzgoja

Program predšolske vzgoje se izvaja v vrtcu Mavrica Brežice in sedmih enotah pri osnovnih šolah v Artičah, Bizeljskem, Cerkljah ob Krki, Dobovi ter podružnični enoti v Kapelah, Globokem, Pišecah in Veliki Dolini.

V šolskem letu 2019/2020 je bilo v vrtcih v občini Brežice vpisanih 911 otrok, ki so bili organizirani znotraj 57,5 oddelkov. Število otrok predstavlja manjše povečanje (1,67 % oz. 15 otrok) v primerjavi s preteklim šolskim letom.

Tabela: Pregled otrok in oddelkov po vrtcih

Vrtec	2019/2020		2018/2019	
	Št. otrok	Št. oddelkov	Št. otrok	Št. oddelkov
Vrtec pri OŠ Artiče	83	5	90	5
Vrtec pri OŠ Bizeljsko	51	3,5	50	3
Vrtec pri OŠ Cerklje Krki	90	5,5	82	4,5
Vrtec pri OŠ dr. Jožeta Toporišiča Dobova	116	7	124	7
Vrtec pri OŠ Globoko	61	4	54	4
Vrtec pri OŠ Maksa Pleteršnika Pišce	23	1,5	19	1
Vrtec pri OŠ V. Dolina	46	3	45	3
Vrtec Mavrica Brežice	441	28	432	27
SKUPAJ	911	57,5	896	54,5

Vir: Oddelek za družbene dejavnosti, gospodarstvo, kmetijstvo in razvoj

Osnovnošolsko izobraževanje

V občini Brežice deluje osem (8) osnovnih šol in ena glasbena šola.

Znotraj Osnovne šole Brežice je organiziran pouk tudi znotraj oddelkov s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom (OŠPP).

Delo Osnovne šole dr. Jožeta Toporišiča Dobova pa je organizirano tudi v Podružnični šoli Kapele.

V šolskem letu 2019/2020 je obiskovalo osnovne šole v občini Brežice 1.991 učenek in učencev kar so 4 oz. 0,2 % manj kot v preteklem šolskem letu. Pouk je organiziran v 118 oddelkih. Glede na preteklo šolsko leto se je povečalo število oddelkov v OŠ Brežice za 1 oddelek, za 1 v OŠ Dobova, za 4 oddelke v OŠ Maksa Pleteršnika Pišce in 1 oddelek v OŠ Velika Dolina.

Tabela: Število otrok in oddelkov po osnovnih šolah

	2019/2020		2018/2019	
	Št. učencev	Št. oddelkov	Št. učencev	Št. oddelkov
OŠ Artiče	244	12	249	12
OŠ Bizeljsko	130	9	129	9
OŠ Brežice	869	35	866	34
OŠPP		3		3
OŠ Cerklje ob Krki	196	15	199	15
OŠ dr. Jožeta Toporišiča Dobova	201	13	196	12
POŠ Kapele	51	4	50	4
OŠ Globoko	118	9	118	9
OŠ Maksa Pleteršnika Pišce	66	9	67	5

	2019/2020		2018/2019	
	Št. učencev	Št. oddelkov	Št. učencev	Št. oddelkov
OŠ Velika Dolina	116	9	121	8
SKUPAJ	1991	118	1995	111

Vir: Oddelek za družbene dejavnosti, gospodarstvo, kmetijstvo in razvoj

GLASBENA ŠOLA BREŽICE

Glasbena šola Brežice je javni zavod občine Brežice, ki je svojo pot začela z ustanovitvijo 26. septembra 1946. Na podlagi poziva k vpisu le dan zatem se je oblikovala prva skupina 72 učencev in 5 učiteljev ter prvič pričela s svojim delom 3. oktobra 1946.

V občini ima posebno mesto, saj predstavlja temelj osnovnega glasbenega izobraževanja, ki je pomemben tako za pridobivanje profesionalnega kadra na področju glasbene umetnosti, še bolj pa zaradi ustvarjanja baze prebivalstva, ki v nadaljnjem življenju s svojim vključevanjem v delovanje različnih ljubiteljskih kulturnih društev prispeva k dvigovanju nivoja njihovih produktov in ohranjanju kulture naroda. Ne zanemarljiv je tudi prispevek Glasbene šole k obsegu kulturne ponudbe na lokalnem nivoju z lastno produkcijo.

V Glasbeni šoli Brežice (GŠ) je v šolskem letu 2019/20 poučevalo 34 učiteljev, ki so poučevali v 19ih inštrumentalno pevskih oddelkih in glasbeni pripravnici. Vpisnih je bilo 314 učencev v inštrumentalno pevskih oddelkih, poleg glasbene pripravnice, kjer je bilo vpisanih 22 učencev. Šolsko leto je zaključilo 308 učencev, in 21 vpisanih v glasbeno pripravnico.

Srednješolstvo in visokošolstvo

Na območju občine Brežice izvajajo srednješolske visokošolske in univerzitetne programe Gimnazija Brežice, Strokovno izobraževalni center Brežice, oba javna zavoda ustanovljena s strani Vlade RS ter Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru.

GIMNAZIJA BREŽICE

Gimnazija Brežice je gimnazija v Brežicah, ki stoji v centru mesta, na Trgu izgnancev 14. Ustanovljena je bila med drugo svetovno vojno leta 1942 pod imenom Gymnasium Rann, ko so jo ustanovili Nemci (na ozemlju, na katerega so po dogovoru z Italijo tega leta preselili Kočevske Nemce). Uradna ustanovitev pa je zapisana v letu 1945. Gre za najstarejšo srednjo šolo v Posavju, ki je tudi UNESCO šola v mreži šol Slovenije. Objekt, v katerem ima sedež je bil prenovljen in dozidan jeseni leta 2013.

Dejavnost je splošno srednješolsko izobraževanje, načrtno in sistematično posredovanje znanja ter civilizacijskih in kulturnih vrednot. Gimnazija Brežice je homogena srednja šola in izvaja dva gimnazijska programa: ob splošni gimnaziji, še program športne gimnazije od šolskega leta 2018/19. V šolskem letu 2020/21, v svojem 75. letu obstoja in neprekinjenega delovanja je šola obiskovalo 385 dijakov v 16 oddelkih. Upadanje števila dijakov, ki smo mu bili priča v nekaj zadnjih letih, se polagoma umirja, a še ne izzveneva, zato je toliko večji uspeh, da smo v šolsko leto 2020/21 vstopili s 4 prvimi polnoštevilnimi oddelki (104 dijakov - 81 v programu gimnazija in 23 v programu gimnazija športni oddelek).

Slika: Gimnazija Brežice

STROKOVNO IZOBRAŽEVALNI CENTER BREŽICE

Strokovno izobraževalni center Brežice (Sklep Vlade Republike Slovenije, prej Ekonomska in trgovska šola ima dve organizacijski enoti: Poklicno in strokovno šolo (PSŠ) ter Višjo strokovno šolo (VSŠ). Zavod ima za potrebe obeh enote še skupne službe.

Izvajajo pet izobraževalnih programov srednje poklicne in srednje strokovne izobrazbe: • 4-letne programe (srednje strokovno izobraževanje): ekonomski tehnik, predšolska vzgoja in nov program zdravstvena nega • 3-letni program (srednje poklicno izobraževanje) trgovec • 2-letni program (poklicno-tehniško izobraževanje) ekonomski tehnik.

V organizacijski enoti VSŠ izvajajo višješolski strokovni program ekonomist (prej komercialist) in velnes. V šolskem letu 2020/21 se je na srednji stopnji izobraževalo 322 dijakov in na višji strokovni šoli 50 študentov (28 rednih in 22 izrednih). Šola je verificirana tudi za izobraževanje odraslih.

FAKULTETA ZA TURIZEM

Fakulteta za turizem je članica Univerze v Mariboru, ustanovljena je bila decembra 2009. Sedež fakultete je v Brežicah. Fakulteta za turizem je prvo generacijo študentov vpisala v letu 2012/2013, prvi diplomanti pa so uspešno zagovarjali svoje naloge v letu 2015.

Izvajajo tri študijske programe: visokošolski strokovni, univerzitetni in magistrski študijski program Turizem. Sodobne in kakovostne izobraževalne programe izvajajo mednarodno uveljavljeni strokovnjaki in predavatelji z dolgoletnimi izkušnjami v turizmu. Pri vseh študijskih programih je velik poudarek na opravljanju strokovne prakse, kar je posebnost Fakultete za turizem. Tako lahko vsi študenti UN, VS in MAG programa s prakso v nekaterih največjih turističnih podjetjih pri nas in v tujini ter v različnih turističnih, javnih in študentskih organizacijah preizkušajo in bogatijo svoje znanje na področju turizma.

Poleg študijskega procesa veliko skrb posvečajo tudi raziskovanju in soustvarjanju področja turizma. S partnerskimi institucijami iz tujine, domačimi občinami ter slovenskimi turističnimi podjetji izvajamo različne evropske in tržne projekte. Skupaj s partnerskimi fakultetami iz Zagreba in Novega Sada pa letno organiziramo mednarodno konferenco TAD – tourism and development.

Fakulteta je od prvega vpisa 2012/2013, ko je vpisala 88 študentov vseskozi z vpisom naraščala in v šolskem letu 2020/2021 vpisala 285 študentov. Na dan 24.5.2021 je študij zaključilo 151 študentov, in sicer 51 na UN, 64 na VS in 36 na MAG.

Kultura

Na področju kulture Občina podrobneje opredeljuje svoje cilje v Lokalnem programu kulture za obdobje 2020 – 2024. Podatki nam sporočajo, da se sredstva na področju kulture vsako leto zvišujejo in predstavljajo v povprečju 3,6% celotnega proračuna.

V Občini Brežice obstaja dobro razvita in razvejana mreža izvajalcev in organizatorjev kulturnih projektov in programov. Ob javnih zavodih obstaja še množica kulturnih društev, ki uresničujejo pomemben delež javnega interesa na področju kulture.

Javni interes na področju kulture v občini Brežice zajema področja knjižnične dejavnosti, varovanja premične kulturne dediščine, varovanje nepremične kulturne dediščine in nesnovne dediščine, kulturnih spomenikov na območju občine Brežice, ljubiteljske kulture, kulturno umetnostne vzgoje za predšolske in osnovnošolske otroke, srednješolsko mladino ter kulturni programi za odrasle, kulturnega turizma in javne infrastrukture na področju kulture.

Knjižnično dejavnost v občini Brežice izvaja Knjižnica Brežice kot javno službo. Za varovanje **premične kulturne dediščine** v občini Brežice in na območju Posavja je ustanovljen Posavski muzej Brežice.

- 3,6% proračuna občine za kulturo
- 50 društev oz. sekcij redno sooblikuje podobo kulture
- v občini deluje Zveza kulturnih društev in JSKD OI Brežice

Posavski muzej Brežice je medobčinski muzej, ki skrbi za varovanje premične dediščine Posavja in upravlja s spomenikom državnega pomena – gradom Brežice. Javno službo izvaja v naslednjih posavskih občinah: Brežice, Krško, Sevnica, Radeče in Kostanjevica na Krki.

Ljubiteljsko kulturo ustvarjajo občani, ki so organizirani v kulturnih društvih. V občini Brežice aktivno deluje okoli 50 društev oziroma sekcij, ki izvajajo različne vsebinske programe (s področja vokalne glasbe 25 društev oz. sekcij, instrumentalne glasbe 5, gledališča 4, folklore 3, likovne umetnosti 2, avdiovizualne umetnosti 3, literarne umetnosti 3, plesa 1 in 5 strokovnih društev). Njihovo delo predstavlja pomemben prispevek k ohranjanju kulturne identitete in so nepogrešljiv člen v kulturnem življenju in dogajanju v lokalnem okolju pa tudi širše. Ne gre prezreti, da je med društvi in njihovimi sekcijami kar precejšen delež takih, ki s svojimi kakovostnimi izvedbami segajo v sam vrh slovenske ljubiteljske kulture in poleg doseganja zavidljivih rezultatov na tekmovanjih v domovini, posegajo po pomembnih priznanjih tudi v tujini. Povezovalno funkcijo med društvi, ki delujejo na ravni občine, predstavlja **Zveza kulturnih društev Brežice**. Društvom svetuje pri njihovem delu, omogoča strokovno podporo ter jih zastopa v lokalni skupnosti.

Strokovna organizacija, ki izvaja programe preglednega značaja in izobraževanja za področje ljubiteljske kulture je Javni sklad za kulturne dejavnosti (JSKD), Območna izpostava Brežice. Poslanstvo **JSKD Območne izpostave Brežice** je zagotavljanje raznovrstne ponudbe kulturnih dogodkov in izobraževanj, ki jih lahko občani uživajo kot ljubiteljski kulturniki ali obiskovalci prireditev.

KNJIŽNICA BREŽICE

Knjižnica je bila ustanovljena 19. 11. 1963 kot Občinska matična knjižnica Brežice. 29. 12. 1964 je postala delovna enota novoustanovljenega Zavoda za kulturo Brežice. Leta 1996 pa je Občina Brežice ustanovila javni zavod Knjižnica Brežice.

Knjižnica izvaja javno službo, kot to določa področna zakonodaja in odlok o ustanovitvi. Knjižnica Brežice je osrednja splošna knjižnica, ki opravlja knjižnično dejavnost na treh lokacijah, in sicer v Brežicah, v Vojašnici Jerneja Molana Cerklje ob Krki in OŠ Maksa Pleteršnika Pišce. Hkrati zagotavlja tudi knjižnično dejavnost za Fakulteto za turizem v Brežicah.

Od poletja 2017 je uporabnikom 24 ur na dan, 7 dni v tednu na voljo knjigomat za vračilo knjižničnega gradiva. Posodobljen je tudi knjigomat za izposojno gradiva v osrednji knjižnici. Članom in uporabnikom je tako omogočena velika samostojnost pri uporabi knjižničnih storitev in rokovanju z gradivom.

Knjižnica Brežice nudi široko paleto programov in prireditev za mladino in odrasle, usmerjenih v promocijo bralne kulture, izvaja domoznansko dejavnost, sodeluje z lokalnim okoljem pri pripravi programov vseživljenjskega učenja ter opravlja vlogo socialnega stičišča. Med prireditvami tako najdemo

sklop pogovornih prireditev »Izbrano s Primusom«, potopisnih predavanj, predavanj, ki ozaveščajo o različnih tegobah sodobnega časa. V okviru sklopa prireditev se izvajajo tudi delavnice za otroke v okviru katerih se otroci spoznajo s pravljico in na temo prebrane pravljice ustvarjajo v knjižnici. Med projekti pa zasledimo Poletavci – poletni bralci, Posavci beremo skupaj, Knjigobežnice in Toporišičevo leto.

Danes je knjižnica ustanova, kjer se zbirajo in ponujajo informacije in je zato vozlišče ter stičišče različnih poti. Razpolaga s 4,93 enote knjižničnega gradiva na prebivalca in beleži vključenost 43% vseh mladih občanov v starosti do 15. leta in 11,83% vključenost odraslih občanov.

Slika: Knjižnica Brežice

Kulturna infrastruktura in spomeniki

Javno infrastrukturo na področju kulture sestavljajo nepremičnine in oprema, ki so v javni lasti in so namenjene kulturi.

Namen razglasitve nepremičnin in opreme za javno infrastrukturo na področju kulture je zagotovitev in ohranitev namembnosti prostorov ter ohranitev prostorov in opreme za izvajanje kulturne dejavnosti.

Nepremičnina se zaznamuje v zemljiški knjigi kot javna kulturna infrastruktura. Status nepremičnine kot javne infrastrukture za kulturo, po določbah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo pomeni, da je nepremičnina na voljo za izvajanje kulturnih dejavnosti v javnem interesu. Javno kulturno infrastrukturo se daje v upravljanje ali v uporabo izvajalcem kulturnih dejavnosti brezplačno pod pogojem, da prevzamejo obveznost rednega tekočega vzdrževanja. V kolikor občina tako nepremičnino proda ali spremeni namembnost, mora iztržek nameniti za druge nepremičnine za kulturo.

Občina Brežice je s Sklepom o določitvi javne infrastrukture na področju kulture v občini Brežice določila 20 objektov za javno infrastrukturo na področju kulture.

Nepremična kulturna dediščina oziroma **kulturni spomeniki državnega ali lokalnega pomena** so območja ali objekti, ki imajo izjemno kulturno vrednost in predstavljajo vrhunske dosežke ustvarjalnosti nekega razvojnega obdobja na lokalnem nivoju. Vpisani so v Register nepremične kulturne dediščine in razglašeni z akti o razglasitvi, ki jih sprejme pristojni organ lokalne skupnosti in so objavljeni v Uradnem listu RS.

V občini Brežice imamo 4 spomenike državnega pomena, 35 kulturnih spomenikov lokalnega pomena, od tega 4 območja. V okviru območja mesta Brežice sta za kulturno dediščino razglašena tudi 2 mostova in 71 pomembnejših grobov na pokopališču.

Na območju občine:
4 spomeniki državnega pomena
35 kulturnih spomenikov lokalnega pomena, od tega 4 območja
2 mostova razglašena za kulturno dediščino

Muzejska dejavnost

POSAVSKI MUZEJ BREŽICE

Posavski muzej je javni zavod, katerega ustanoviteljica je Občina Brežice, soustanoviteljice pa Občina Kostanjevica na Krki, Občina Krško in Občina Sevnica.

Posavski muzej izvira iz zametkov muzeja, urejenega pod okriljem Muzejskega društva za politična okraja Brežice in Krško v Krškem, ki je bilo ustanovljeno 30. 9. 1939. Žal se je z začetkom vojne muzejska dejavnost v Posavju za nekaj let prekinila. 26.6.1948 je s slovesno otvoritvijo ponovno zaživel z današnjim imenom v objektu gradu Brežice, kjer vse od takrat neprekinjeno deluje.

Posavski muzej Brežice je pooblaščen za celostno varstvo premične kulturne dediščine Posavja. Deluje na področjih umetnostne zgodovine, umetnostne obrti in likovne umetnosti, zgodovine, arheologije, etnologije, konserviranja in restavriranja.

Ena izmed mnogih nalog Posavskega muzeja Brežice je tudi vzpostavitev in skrb za strokovno vzdrževanje eksponatov postavljene muzejske zbirke Maksa Pleteršnika v Pišecah.

Posavski muzej Brežice ima v matični hiši – v gradu Brežice stalne razstave: arheološka razstava, etnološka razstava, zgodovinske razstave (1. zgodovinska zbirka Kmečki upori in reformacija, 2. zbirka o posavskih meščanih Bürger–mestjan–meščan, 3. zgodovinska zbirka novejšje zgodovine Pod devetimi zastavami: Posavje 1900–1950), umetnostnozgodovinske zbirke: (1. Posvetna baročna dediščina Posavja, 2. Sledi sakralne dediščine Posavja 17. in 18. stoletja, 3. Galerija Alenke Gerlovič, 4. Spominska galerija Franja Stiplovška), Viteška dvorana in kapela sv. Križa ter stopnišče.

Pomemben del predstavljanja dediščine so tudi občasne razstave in obsežen cikel Štirje elementi, ki je zasnovan večvrstno in povezovalno ter predstavlja štiri ključne elemente obstoja voda, ogenj, zemlja in zrak.

Slika: Posavski muzej Brežice

Mladina

Občina Brežice izvaja javne naloge in uresničuje javni interes na področju mladine skozi sofinanciranje programov in projektov enote Mladinskega centra, ki deluje znotraj javnega zavoda Zavod za

podjetništvo, turizem in mladino Brežice ter s sofinanciranjem programov in projektov nevladnih organizacij, izbranih na javnih razpisih.

Preko slednjih beleži povprečno letno okoli 15 organizacij, ki prijavijo in izvedejo okvirno 16 programov in projektov s cilji vključevanja ciljne skupine mladih.

Občina je med prvimi tremi v letu 2018 pilotno pristopila tudi k uvedbi sistema Logbook za beleženje in spremljanje učinkov mladinskega dela s ciljem dviga njegove kakovosti.

MLADINSKI CENTER BREŽICE

Na področju mladine je Občina Brežice 24. 11. 1997 ustanovila najprej samostojni javni zavod Mladinski center Brežice, ki ga je pozneje, 24.9.2012 s pripojitvijo preimenovala v Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice znotraj katerega dejavnosti za mlade izvaja organizacijska enota Mladinski center.

Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice (v nadaljevanju: ZPTM) na področju dela z mladimi kot javno službo izvaja naloge: organiziranje in izvajanje dejavnosti kulturnega, neformalnega izobraževalnega, informativnega, socialnega in športnega značaja, sistematično razvijanje mobilnosti mladih in razvijanje ter izvajanje programov mladinskega turizma, skrb za

Slika: Mladinski center Brežice

razvoj in promocijo mladih ustvarjalnih skupin in posameznikov, mladinskega dela ter mladinske in otroške dejavnosti, skrb za razvoj in promocijo neformalnega izobraževanja za mlade, zbira in posreduje informacije za potrebe mladih, organizira, koordinira in izvaja dejavnosti in prireditve, tudi širšega pomena, za mlade, nudi organizacijsko in tehnično pomoč nevladnim organizacijam in fizičnim osebam, ki izvajajo dejavnosti za mlade, organizira in izvaja izmenjave mladih, omogoča mladim delo z računalniki in dostop na internet ter zagotavlja dostopnost in uporabo gradiv, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih, organizira posebne oblike dejavnosti za otroke in mladino, ki so namenjene povečevanju aktivnosti mladih, organizira posebne oblike dejavnosti za otroke in mladino s posebnimi potrebami.

Zavod za potrebe programov na področju mladine upravlja z objektom Mladinskega centra Brežice, športne dvorane in Mladinskega hotela Brežice. Slednji obsega 3 2-posteljne, 8 6-posteljnih sob in 3 apartmaje, od katerih je eden prilagojen za invalide.

Mladinski center Brežice je 2012 prvič prejel **znak kakovosti za mladinske centre Sveta Evrope**, ki ga redno obnavlja in je še vedno edini mladinski center v Sloveniji s tem znakom.

Slika: Mladinski hotel Brežice

Šport

Občina Brežice svojo trditev, da je **najšportna občina** argumentira s podatkom, da med več kot 300 zabeleženimi aktivnimi nevladnimi organizacijami na območju občine več kot 50 teh deluje na področju športa. Tem je Občina v obdobju od 2005 do 2020 omogočila izvajanje 868 športnih programov, ki se jih je udeležilo več kot 12.000 občanov. Med tem je 1332 profesionalnih športnikov in 1471 rednih rekreativnih športnikov.

Na območju občine je evidentiranih 100 objektov oziroma površin, namenjenih izvajanju športnih programov. Od tega jih je 40 v lasti Občine, 37 v privatni lasti, 4 v lasti države in 19 na zemljiščih v lasti krajevnih/vaških/agrarnih skupnosti oz. na zemljišču javnega dobra.

Občina je v letu 2020 namenila 6,7% oz. 1.811.906,00 EUR proračuna za področje športa, od tega 770.376,00 EUR za sofinanciranje programov.

Občina področje športa aktivno povezuje z ostalimi področji in je v zadnjih petih letih, s sofinanciranjem Evropske komisije izvajala tri mednarodne športne projekte (Šport za zdravo starost, Občuti svobodo vode in Stavi na zdravje) s katerimi je šport povezovala s področji turizma in zdravja ter posebej preverjala njegovo izvajanje za ciljne skupine starejših, oseb s posebnimi potrebami in mladih. Z izvajanjem projektov je vzpostavila bogato mrežo mednarodnih partnerjev ter tudi ob prepoznavanju doseženih rezultatov pridobila naziv združenja ACES EUROPE **Evropskega mesta športa za leto 2022**.

Občina na področju razvoja športa sledi viziji »**Šport za vse generacije**« in si je znotraj pridobljenega naziva zastavila sedem ključnih ciljev za obdobje naslednjih petih let.

Poleg navedenega pa kot dodaten argument k poimenovanju najšportne občine prispeva tudi dejstvo, da je v aktivne vrste olimpijcev v zgodovini občine stopilo že osem njenih športnikov.

Na območju občine Brežice deluje **Športna zveza Brežice**, ki je nosilka **regijske pisarne Olimpijskega komiteja Slovenije-Združenja športnih zvez za občine Trbovlje, Hrastnik, Brežice, Krško, Sevnica, Zagorje ob Savi, Radeče in Kostanjevica na Krki**.

ZAVOD ZA ŠPORT

Občina Brežice je ustanovila javni zavod Zavod za šport Brežice 5. 9. 1996 za namene upravljanja, urejanja, vzdrževanja in gradnje športnih objektov v Občini Brežice, izvajanje drugih nalog s področja športnih dejavnosti na območju Občine Brežice, v javnem interesu Občine Brežice in izvajanje prevozov osnovnošolskih otrok s posebnimi potrebami.

Javni interes Občine Brežice obsega predvsem na področju športa zagotavljanje pogojev za izvajanje in razvoj programov športa v občini v skladu z Nacionalnim programom športa in zagotavljanje pogojev za izvajanje in razvoj programov športne vzgoje v vzgojno-izobraževalnih inštitucijah, na področju osnovnošolskega izobraževanja pa zagotavljanje prevozov osnovnošolskih otrok s posebnimi potrebami v in iz vzgojno-izobraževalnih inštitucij.

Zavod upravlja s sedmimi športnimi objekti: Atletski stadion, Nogometni stadion, nadkrito igrišče Balon, Športna dvorana Brežice, Športna dvorana Dobova, zunanje športne površine Dobova in skate park ter dodatno z začasno sezonsko vzpostavljeno površino drsališča.

Slika: Tek Primoža Kozmusa

Slika: Športna dvorana Brežice

Zdravstveno varstvo

Mreža javne zdravstvene službe na primarni ravni

Na osnovi Zakona o zdravstveni dejavnosti iz leta 1992 mrežo javne zdravstvene službe na primarni ravni zagotavlja in določa občina. Osnovno zdravstveno varstvo je v občini Brežice organizirano preko javnega

zavoda Zdravstvenega doma Brežice in preko zasebnih zdravnikov, zobozdravnikov in izvajalk patronaže s koncesijo.

Tabela: Pregled števila prebivalcev in stanja zavarovanih oseb (ZO) občine Brežice na dan 1.7.2019

izpostava	št. prebivalcev	št. ZO	razlika	št. nezavarovanih oseb
Brežice	24.288	23.876	-412	89

Vir: Poslovno poročilo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, OE Krško za leto 2019, Krško, marec 2019

Tabela: Število zavarovanih oseb izpostave Brežice po posameznih skupinah

skupine ZO	ZO	družinski člani	skupaj	delež
delavci	9.185	4.595	13.780	57,71 %
podjetniki	755	297	1.052	4,40 %
kmetje	152	87	239	1,01 %
upokojenci	6.215	414	6.629	27,76 %
upravičenci iz proračunskih sredstev	279	49	328	1,37 %
brezposelni	168	32	200	0,84 %
osebe brez prihodkov (osebe iz 21. točke, 15. člena ZZVZZ)	593	137	730	3,06 %
osebe, ki same plačujejo prispevke (20. točka, 15. čl. ZZVZZ)	470	83	553	2,32 %
ostala zavarovanja	326	39	365	1,53 %
SKUPAJ	18.143	5.733	23.876	100,00%

Vir: Poslovno poročilo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, OE Krško za leto 2019, Krško, marec 2019

Tabela: Obseg zdravstvenih programov in dodeljenih timov javnega zavoda in koncesionarjev

Izpostava/dejavnost	Javni zavod (JZ)	Koncesionar	Skupaj	% koncesija
Osnovna dejavnost				
Splošne ambulante (SA)	7,08	3,15	10,23	30,79
Referenčne ambulante (RA)	7,00	3,00	10,00	30,00
SA v Domu starejših občanov (DSO)	0,52	0	0,52	0
OD in ŠD – kurativa	2,36	0	2,36	0
OD in ŠD – preventiva	0,81	0	0,81	0
SKUPAJ	10,77	3,15	23,92	22,63 %
Zdravstvena vzgoja	1,03		1,03	0
DŽ – dispanzer za ženske*	2,05		2,05	0
Patronaža**	4,40	4,90	9,30	52,69
Nega (brez tima patronaže in nege v DSO)	1,50		1,50	0
FTH-fizioterapija (brez zdravilišč)	4,25		4,25	0
FTH-fizioterapija-zdravilišča		8,50	8,50	100
DMZ-disp. za mentalno zdr.	1,80		1,80	0
	15,03	13,40	28,43	47,13 %
Specialne ambulantne dejavnosti (SAD)				

Izpostava/dejavnost	Javni zavod (JZ)	Koncessionar	Skupaj	% koncesija
Spec. amb. psihiatrija	1,12	0	1,12	0
Spec. amb. okulist. z ortoptiko	1,19	0	1,19	0
SKUPAJ	2,31	0	2,31	0
Zobozdravstvo				
Zobozdravstvo za odrasle	4,50	2,70	7,20	38 %
Zobozdravstvo za mladino	3,27	0	3,27	0
Spec. amb. pedontologije	0,85	0	0,85	0
Zobozdravstvena vzgoja	0,99	0	0,99	0
SKUPAJ	9,61	2,70	12,31	21,93 %
Lekarne				
Št. lekarn	1	0	1	0
Št. dipl. farmacevtov v lekarni	6,63	0	6,63	0
SKUPAJ	7,63	0	7,63	0

Vir: ZZZS, Podatki sklenjenih pogodb v letu 2019 in podatki razpoložljivih virov Občine Brežice

ZDRAVSTVENI DOM BREŽICE

Zdravstveni dom Brežice (ZD Brežice) deluje na današnji lokaciji - Černelčeva cesta 8, 8250 Brežice od decembra 1976 dalje (prva reševalna postaja je bila ustanovljena že leta 1941, zdravstveni dom pa je bil ustanovljen 1.8.1955 z odločbo OLO Krško). Stavba je bila zgrajena v dveh fazah (1974-1982), leta 2008 pa je zgrajen še prizidek. Z Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda od 1.1.1992 dalje deluje samostojno. Ustanoviteljica zavoda je Občina Brežice.

ZD Brežice ima tudi zobozdravstvene ambulante za otroke in odrasle na oddaljenih lokacijah, in sicer v Zdravstveni postaji Bizeljsko ter Osnovnih šolah Artiče, Brežice, Cerklje ob Krki, Dobova in Velika Dolina. Načrtuje tudi širitev na ambulanto v prostorih doma Pišece.

V sklopu ZD Brežice deluje Center za krepitev zdravja, ki izvaja dejavnost, usmerjeno v preventivo v prostorih na Nogometnem stadionu Brežice.

ZD Brežice ima v okviru svoje dejavnosti organizirano splošno medicino in referenčne ambulante v sklopu treh ambulant družinske medicine, medicino dela, prometa in športa, ambulanto v socialnem zavodu, otroški in šolski dispanzer, dispanzer za mentalno zdravje, ginekološko ambulanto, zdravstveno in zobozdravstveno vzgojo, preventivno in kurativno zobozdravstveno dejavnost, laboratorijsko in drugo diagnostiko, ambulanto za zdravljenje odvisnosti, patronaža in nega na domu, psihiatrični dispanzer, nujne in ne nujne reševalne prevoze, prevoze na in iz dialize, sanitetne prevoze, neprekinjeno nujno medicinsko pomoč.

Slika: Zdravstveni dom Brežice

Zavod v letu 2020 skozi številke

- 10 zdravnikov splošne medicine ima 11.498 opredeljenih pacientov, kar je 3.822 oz. 49,79% več kot 2017;
- 4 zdravniki izvajajo dejavnost otroške in šolske medicine z 3.986 opredeljenimi, kar je 1.977 oz. 98,41% več kot 2017;
- 1 reden in 1 pogodbeni zdravnik izvajata dejavnost dispanzerja za žene in imata 4206 opredeljenih, kar je 303 oz. 6,72% manj kot 2017;

- 8 zdravnikov izvaja dejavnost zobozdravstva odraslih v katero je vključenih 9.284 opredeljenih kar je 2.345 oz. 33,80% več kot v 2017;
- 6 zdravnikov izvaja dejavnost zobozdravstva otrok in mladine v katero je vključenih 2.748 oseb kar je 1.061 oz. 62,89% več kot v 2017.

KONCESIONARJI

Občina Brežice ima podeljene koncesije zdravstvenih programov za splošno ambulanto in referenčno ambulanto, kjer program izvajajo trije koncesionarji, vsi na območju mesta Brežice, eden od teh dodatno v Zdravstveni postaji Bizeljsko.

Za program patronaže ima podeljene koncesije pet izvajalk. Na področju zobozdravstva pa izvajata program s podeljeno koncesijo dva izvajalca, oba na območju mesta Brežice.

LEKARNA BREŽICE

Javni lekarniški zavod Lekarna Brežice, ustanovljen 1. 1. 1992 je javni zavod Občine Brežice, ustanovljen za opravljanje lekarniške dejavnosti kot javne zdravstvene službe na primarni ravni.

Zavod opravlja lekarniško dejavnost kot javno zdravstveno službo na primarni ravni, s katero se zagotavlja trajna in nemotena oskrba prebivalstva in izvajalcev zdravstvene dejavnosti z zdravili ter farmacevtska obravnava pacientov.

Zavod izvaja dejavnost znotraj štirih (4) organizacijskih enot na štirih lokacijah, in sicer:

- Lekarna Brežice, Černelčeva cesta 8, 8250 Brežice,
- Lekarna Trnje, Trdinova ulica 1, 8250 Brežice,
- Lekarniška podružnica Bizeljsko, Bizeljska cesta 49, 8259 Bizeljsko in
- Lekarniška podružnica Terme Čatež, Topliška cesta 35, 8251 Čatež ob Savi.

Lekarna Brežice skozi nekatere številke v 2020:

- Izdali zdravila na podlagi 216.683 receptov kar je 4,6% manj kot v 2019, od tega 64,17% v enoti Brežice, 32,48% v enoti Trnje, 3,22% v enoti Bizeljsko in 0,13% v enoti Čatež;
- 22 zaposlenih, od tega 9 v enoti Brežice, 3,5 v enoti Trnje, 15ur/teden v enoti Bizeljsko in 6 ur/teden Čatež, 6 v upravi.

Mreža javne zdravstvene službe na sekundarni ravni

SPLOŠNA BOLNIŠNICA BREŽICE

Splošna bolnišnica Brežice je **osrednja zdravstvena institucija v Posavski statistični regiji**, ki skrbi za zdravstveno oskrbo prebivalstva naslednjih občin: Krško, Brežice, Kostanjevica na Krki, Sevnica, Bistrica ob Sotli, Radeče.

Na dan 31. 12. 2020 je bilo v Splošni bolnišnici Brežice zaposlenih 369 javnih uslužbencev (od tega je bilo šest javnih uslužbencev zaposlenih preko progama javnih del). Zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev je bilo 279 javnih uslužbencev, kar predstavlja 75,61% vseh zaposlenih, 24,39% oziroma 90 javnih uslužbencev pa je zaposlenih na nezdravstvenem področju. 63 javnih uslužbencev ima z zavodom sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za določen čas, kar predstavlja 17,07% vseh zaposlenih. Število zaposlenih se je na dan 31. 12. 2020 glede preteklo leto na dan 31.12.2019 povečalo za 2 zaposlena javna uslužbenca, predvsem zaradi nadomestnih zaposlitev za določen čas nadomeščanja porodniških in bolniških odsotnosti ter zaradi dodatnih zaposlitev pripravnikov.

Na dan 31. 12. 2020 je bilo skupno zaposlenih 59 zdravnikov (specializanti in specialisti skupaj), kar je glede na stanje na dan 31. 12. 2019, ko je bilo skupaj zaposleno 57 zdravnikov, le 2 zdravnika več. Stanje zaposlenih diplomiranih sester na dan 31. 12. 2020 se je v primerjavi s stanjem na dan 31.12.2019 povečalo za 7 zaposlenih diplomiranih medicinskih sester. Stanje srednjih medicinskih sester pa se je na dan 31. 12. 2020 zmanjšalo za 16. Skupno številčno stanje nezdravstvenih delavcev se je na dan 31. 12. 2020 glede na datum 31. 12. 2019 zmanjšalo za 1.

Splošna bolnišnica Brežice opravlja **zdravstveno dejavnost na sekundarni ravni**. Le - ta obsega specialistično bolnišnično dejavnost na področju interne medicine, kirurgije, pediatrije, ginekološko-porodniške dejavnosti in intenzivne terapije (z anestezijo in reanimacijo) za navedena področja,

ambulantno medicinsko rehabilitacijo, bolnišnično lekarniško dejavnost, laboratorijsko in rentgensko diagnostiko, preskrbo s krvjo in krvnimi pripravki, patoanatomska dejavnost, dejavnost zdravstvene nege in zdravstvene administracije.

Slika: Splošna bolnišnica Brežice

V okviru **internega oddelka** delujejo naslednje specialistične ambulante: splošna internistična ambulanta, internistična prvapomoč, kardiorespiratorna diagnostika, endoskopska diagnostika, angiološka ambulanta, diabetološka ambulanta, gastroenterološka ambulanta, kardiološka ambulanta, hematološka ambulanta ter antikoagulantna ambulanta.

V okviru **kirurškega oddelka** delujejo kirurška abdominalna intravmatološka ambulanta, kirurška urgentna ambulanta, varikološka ambulanta, proktološka ambulanta ter ortopedska ambulanta.

V okviru **ginekološko-porodnega oddelka** delujeta ginekološka specialistična ambulanta ter ambulanta za bolezni dojk.

V okviru **otroškega oddelka** deluje otroška specialistična ambulanta, pulmološko alergološka ambulanta in neonatalna ambulanta.

V okviru **oddelka za anesteziologijo, reanimatologijo in intenzivno zdravljenje** delujeta anesteziološka ambulanta ter ambulanta za zdravljenje bolečin.

Kot samostojne specialistične ambulante delujejo: **ortopedska ambulanta, okulistična ambulanta, ambulanta za ušesa, grlo in nos z avdiometrijskim laboratorijem ter nevrolška ambulanta z EMG diagnostiko.**

JAVNI GOSPODARSKI ZAVOD LETALSKI CENTER CERKLJE OB KRKI

Občina Brežice je ustanovila javni zavod z Odlokom o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda »Letalski center Cerklje ob Krki« (Uradni list RS, št. 115/00), ki ga je sprejel Občinski svet Občine Brežice dne 14. 12. 2000.

Zavod zagotavlja pogoje za izvajanje letalske dejavnosti na civilnem delu letališča Cerklje ob Krki za izvajalce letalske dejavnosti.

Naloge zavoda so upravljanje in vzdrževanje infrastrukture in objektov, ki jih ima v upravljanju, oddaja objektov s soglasjem lastnika in opreme v najem, organiziranje in izvajanje programov letalske dejavnosti, načrtovanje, organiziranje ter izvajanje promocijskih dejavnosti s področja delovanja zavoda, dajanje pobud in predlogov ustanovitelju za izboljšanje izvajanja dejavnosti zavoda, priprava strokovnih gradiv za ustanovitelja, dajanje strokovne in organizacijske pomoči izvajalcem letalske dejavnosti, sodelovanje z upravnimi organi, strokovnimi institucijami in skupinami, načrtovanje izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev za delo v letalstvu, povezovanje z organizacijami, ki delujejo na področju podjetništva in turizma - lokalno in širše, zbiranje podatkov za potrebe informatike v letalstvu in druge naloge.

V sklopu zavoda se dejavnost opravlja v naslednjih organizacijskih enotah:

- Šola motornega in jadralnega letenja,
- Padalska sekcija,
- Izvajalci civilne letalske dejavnosti, ki so lastniki zrakoplovov.

PODROČJE GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB

Na območju občine Brežice se zagotavljajo obvezne občinske gospodarske javne službe, in sicer: oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode, zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov, obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov, odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov, urejanje in čiščenje javnih površin, redno vzdrževanje

občinskih cest, vzdrževanje javne razsvetljave, 24-urna dežurna služba in pokopališka ter izbirne občinske gospodarske javne službe: dejavnost operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina, urejanje in čiščenje javnih tržnic, upravljanje s pristanišči oziroma vstopno izstopnimi mesti in mestni linijski prevoz potnikov.

Oskrba s pitno vodo

Občina Brežice zagotavlja izvajanje obvezne občinske gospodarske javne službe oskrba s pitno vodo na vsem svojem območju. Izvajalec te obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja je Javno

754 km vodovodnega omrežja
7 vodovodnih sistemov
35,2 m omrežja/prebivalca
21.425 prebivalcev oskrbuje javni vodovodni sistem
2.626 prebivalcev oskrbuje zasebni vodovodni sistem

podjetje Komunala Brežice d.o.o., ki upravlja z vodovodnim omrežjem Občine Brežice v skupni dolžini 754 km. Celotno vodovodno omrežje sestavlja 7 vodovodnih sistemov, na katerem je 98 vodovodnih objektov (13 zajetij, 30 prečrpališč, 41 vodohranov in 14 raztežilnikov). S kvalitetno in zdravstveno ustrezno pitno vodo oskrbuje 11.165 objektov oziroma 21.425 prebivalcev. Preračunana na prebivalca občine kazalnik dolžine omrežja na posameznega prebivalca znaša 35,2 m/prebivalca. 2.626 prebivalcev Občine Brežice pa se še oskrbuje s pitno vodo iz zasebnih vodovodov ali lastnih vodnih virov.

Odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode

Izvajalec gospodarske javne službe Odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode je Javno podjetje Komunala Brežice d.o.o., ki upravlja s kanalizacijskim omrežjem Občine Brežice v skupni dolžini 121,55 km, od tega 72,93 km fekalnih, 39,52 km mešanih in 9,1 km meteornih kanalov. Odvajanje komunalne in padavinske odpadne vode, ki jo zagotavlja naše podjetje, je zasnovano na 3 javnih kanalizacijskih sistemih (Brežice, Obrežje in Globoko), na katerih je zgrajenih 39 objektov, kot so črpališča, prečrpališča in zadrževalniki ali razbremenilniki, vsak izmed kanalizacijskih sistemov se zaključi z javno komunalno čistilno napravo. Odpadna voda se prečisti na javnih komunalnih čistilnih napravah Brežice, z zmogljivostjo 13.500 PE (populacijskih enot), Obrežje, z zmogljivostjo 2.310 PE in Globoko, z zmogljivostjo 1.000 PE. Na kanalizacijska omrežja in s tem tudi na javne komunalne čistilne naprave, je priključeno 2.607 priključkov.

121,55 km kanalizacijskega omrežja
3 javni kanalizacijski sistemi
8 nepretočnih greznic
6.221 pretočnih greznic
241 malih komunalnih čistilnih naprav

Odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode je na območju cele občine organizirano tudi za uporabnike, ki niso priključeni na javno kanalizacijsko omrežje. Tako se redno prazni 8 nepretočnih greznic in vsaka 3 leta odvažata blato iz 6.221 pretočnih greznic in 241 malih komunalnih čistilnih naprav (mKČN). Blato iz greznic in mKČN se obdeluje na centralni čistilni napravi Brežice.

Od skupaj 24.051 prebivalcev Občine Brežice ima 9.349 prebivalcev urejeno odvajanje in čiščenje odpadne vode preko javne kanalizacije in javnih komunalnih čistilnih naprav, 13.838 prebivalcev preko nepretočnih in pretočnih greznic, 864 prebivalcev pa preko lastnih mKČN.

Komunalni odpadki

Obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov, obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov, odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov zagotavlja občina v javnem podjetju, prvi dve izvaja Javno podjetje Komunala Brežice d.o.o., tretjo pa CEROD, center za ravnanje z odpadki, d.o.o., javno podjetje, katerega soustanovitelj je občina.

Storitve teh gospodarskih javnih služb so zagotovljene za 23.170 prebivalcev na skupno 6.800 prevzemnih mestih s hišnim odvozom mešanih komunalnih odpadkov in mešane komunalne odpadne embalaže. Tedensko se prazni 152 ekoloških otokov glede na polnost. V odvoz bioloških odpadkov je vključenih 4.819 oseb, letna zbrana količina te vrste odpadkov je 765 ton, letna zbrana količina vseh odpadkov je 8.465 ton, od tega 3.046 ton mešanih komunalnih odpadkov, 809 ton kosovnih odpadkov, 1.181 ton mešane komunalne odpadne embalaže. Skupaj zbranih ločenih frakcij je na letnem nivoju 5.419 ton. Zbiranje odpadkov se izvaja z osmimi komunalnimi vozili in 23 komunalnimi delavci. Letno se obdela približno 3.800 t odpadkov, preostanek odpadkov, to je približno 5%, se deponira, lani je bilo odloženih 178 ton.

6.800 prevzemnih mest komunalnih odpadkov
152 ekoloških otokov
765 ton letno zbranih odpadkov
3.800 ton odpadkov/leto se predela

Urejanje in čiščenje javnih površin

Urejanje in čiščenje javnih površin je obvezna občinska gospodarska javna služba, ki jo izvaja Javno podjetje Komunala Brežice d.o.o. in obsega predvsem vzdrževanje in tekoče urejanje parkov, drevoredov, zelenic, javnih nasadov oziroma drugih javnih površin, čiščenje, vzdrževanje in obnavljanje poti in ostalih tlakovanih površin, ograj, pitnikov, klopi, posod za odpadke, igral in drugih elementov mestne opreme. Javne površine so vse površine, ki so v lasti Občine Brežice in ki ne sodijo med ceste v smislu zakona o cestah. Praviloma so to javni parki, nasadi, drevoredi, zelenice, skupine drevja, druge zelenice ob objektih v lasti Občine Brežice, športna in otroška igrišča ter podobne rekreacijske površine, druge površine, namenjene pešcem, ki niso kategorizirane kot javne ceste ter podobne površine v lasti Občine, ki so prosto dostopne vsakomur pod enakimi pogoji objekti in oprema na javnih površinah, kot so klopi, igrala, pitniki, vodnjaki, izlivke, cvetlična korita, stebriči in jambori, ograje, stojala za kolesa, koši za odpadke, spominska obeležja, skulpture. Javne površine so bistvenega pomena za kvaliteto življenja v naseljih, zato se posebna skrb namenja tako njihovem oblikovanju kot vzdrževanju.

Vzdrževanje občinskih cest

Gradnjo in investicijsko vzdrževanje zagotavlja občinskih cest občina Brežice, obvezno občinsko gospodarsko javno službo redno vzdrževanje občinskih cest pa izvaja Javno podjetje Komunala Brežice d.o.o. V okviru ta izvaja vzdrževalna dela za ohranjanje občinskih cest v stanju, ki zagotavlja varnost in prevoznost javnih cest, nadzor nad stanjem občinskih cest in cestnega sveta ter vzpostavlja prevoznost cest ob naravnih in drugih nesrečah. Dela, vrste izvedbe rednih vzdrževalnih del in nivo rednega vzdrževanja cest se izvajajo na način in v obsegu, kot so določena v zakonu o cestah in podzakonskem predpisu o vzdrževanju cest in obsegajo predvsem pregledniško službo, redno vzdrževanje prometnih površin, redno vzdrževanje cestnih objektov, redno vzdrževanje bankin, redno vzdrževanje naprav za odvodnjavanje, redno vzdrževanje brežin in berm, redno vzdrževanje prometne signalizacije in opreme, redno vzdrževanje cestne razsvetljave, naprav in ureditev, redno vzdrževanje vegetacije, zagotavljanje preglednega polja in prostega profila ceste, čiščenje cest, redno vzdrževanje mejnikov, redno vzdrževanje drugih funkcionalnih površin, nadzor osnih obremenitev, skupnih mas in dimenzij vozil, intervencijske ukrepe in zimsko službo.

Redno vzdrževanje občinskih javnih cest se izvaja na 263.843 km lokalnih cest, 12.104 km zbirnih mestnih cest, 12.805 km mestnih ali krajevnih cest in 319.814 km javnih poti.

Javna razsvetljava predstavlja tako razsvetlavo ob cestah kot ob drugih javnih površinah ter občina z njo zagotavlja varnost uporabnikom, pri čemer si hkrati prizadeva tudi zagotoviti izpolnjevanje zahtev varstva okolja, ki se nanašajo na svetlobno onesnaževanje. Infrastruktura obsega 300 km omrežja javne razsvetljave, preko 8.000 svetilk javne razsvetljave, 4 semaforje, 3 parkomate in 40 utripalcev – svetlobnih opozorilnih znakov (bičev) in je last občine. V okviru obvezne občinske gospodarske javne službe, ki jo občina zagotavlja v obliki

263.843 km lokalnih cest
12.104 km zbirnih mestnih cest
12.805 km mestnih ali krajevnih cest
319.814 km javnih poti
300 km omrežja javne razsvetljave
8.000 svetilk JR
4 semaforji
3 parkomati
40 utripalcev

Javnega podjetja Komunala Brežice d.o.o. pa je naloga izvajalca redno vzdrževanje objektov, opreme in naprav ter omrežja javne razsvetljave in drugih objektov javne službe, strokovni nadzor nad delovanjem omrežja javne razsvetljave in njegovo tekoče vzdrževanje v interesu trajnega nemotenega in brezhibnega delovanja javne razsvetljave, pa tudi naloge rednega vzdrževanja svetlobnih prometnih znakov, spremenljive prometnoinformativne signalizacije in parkomatov. Izvajalec javne službe pa opravlja tudi izobešanje zastav in novoletne razsvetljave na drogovih javne razsvetljave.

24-urna dežurna služba

Obvezna občinska gospodarska javna služba 24-urna dežurna služba obsega vsak prevoz od kraja smrti do hladilnih prostorov izvajalca javne službe ali zdravstvenega zavoda zaradi obdukcije pokojnika, odvzema organov oziroma drugih postopkov na pokojniku in nato do hladilnih prostorov izvajalca javne službe, vključno z uporabo le-teh. Izvajalec te občinske gospodarske javne službe je Javno podjetje Komunala Brežice d.o.o., ki je dolžan opravljati zagotavljati kvalitetno izvajanje javne službe 24 ur na dan vse dni v letu v skladu s predpisi, upoštevati tehnične, zdravstvene in druge normative in standarde, povezane z izvajanjem javne službe ter s spoštovanjem in pieteto do pokojnikov in njihovih svojcev.

Pokopališka dejavnost

V skladu z Zakonom o pogrebni in pokopališki dejavnosti in Odlokom o pokopališkem redu v Občini Brežice je v občini organizirana pokopališka dejavnost, ki obsega upravljanje ter urejanje pokopališč in ju zagotavlja občina. Upravljanje pokopališč izvaja Občina Brežice v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi. Upravljalci pokopališč so zadolženi za zagotavljanje urejenosti pokopališč, izvajanje rednega vzdrževanja, zagotavljanje storitev grobarjev in pogrebnih moštev kjer je ta storitev predpisana, oddajo grobov v najem, vodenje katastra in evidenc, izdajanje soglasij v zvezi s posegi na območju pokopališč, naloge vodenja investicij in investicijskega vzdrževanja pa izvaja občina. V občini je **15 pokopališč**, in sicer: Artiče, Brežice, Bizeljsko, Bušeča vas, Cerklje ob Krki, Cirknik, Čatež ob Savi, Dobova, Jesenice na Dolenjskem, Kapele, Orešje, Pišece, Ponikve, Sromlje in Velike Malence.

Dejavnost operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina

V skladu z Energetskim zakonom in Odlokom o organizaciji in načinu izvajanja lokalne gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina v občini Brežice je v občini organizirano izvajanje izbirne občinske gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina, ki jo na podlagi podeljene koncesije izvaja koncesionar Adriaplin, podjetje za distribucijo zemeljskega plina d.o.o. Ljubljana. Ta je kot izvajalec gospodarske javne službe dolžan predvsem zagotavljati zanesljivo, varno in učinkovito distribucijo zemeljskega plina, obratovanje in vzdrževanje omrežja v skladu z veljavnimi predpisi, tehničnimi standardi in z obveznostmi, določenimi v koncesijski pogodbi ter za pripravo strokovnih predlogov za njegov razvoj, dolgoročne zmogljivosti omrežja, da omogoča razumne zahteve za priključitev in dostop do omrežja, zanesljivost oskrbe z zemeljskim plinom s tem, da zagotavlja ustrezno zmogljivost in zanesljivost omrežja, nediskriminatorno obravnavanje uporabnikov omrežja, pa tudi vodenje evidenc in katastra omrežij in infrastrukture, ki jih upravlja, vključno z zbirko podatkov o odjemalcih, uporabnikih in trošilih. Skupna **dolžina plinovodnega sistema znaša 57.729,7 m**, od tega dolžina plinovodnega omrežja brez priključkov 41.206,7 m in dolžina priključkov 16.523 m. Na **873 priključkih je 592 aktivnih odjemalcev**. Na omrežju je eno predajno mesto med prenosnim in distribucijskim omrežjem (MRP Drnovo – ŠP Brežice) in dve regulacijski postaji (RP Črešnjice, RP Brežice Center).

Javne tržnice

Upravljalca javne tržnice v Brežicah je Javno podjetje Komunala Brežice d.o.o., ki v okviru svojih nalog med drugim organizira in vodi poslovanje, razporeja in oddaja v najem tržne površine, zaračunava pristojbino v skladu s sklepom občinskega sveta občine, ureja in vzdržuje objekte in naprave na tržnici in skrbi za urejenost tržnice, uporabnost tržne opreme in za čistočo.

Tržnica leži v središču mesta v neposredni bližini starega mestnega jedra in obratuje ob delovnikih in sobotah od 7.00 do 14.00 ure ter je razen prostora, ki omogoča prodajo pridelkov lokalnih pridelovalcev, tudi mesto druženja in srečevanja prebivalcev, ob sobotah pa je organiziran tudi sprejem in izmenjava rabljenih predmetov po sistemu »prinesi-odnesi«, s katero se krepi ekološka ozaveščenost.

Upravljanje s pristanišči

Z izgradnjo akumulacijskega bazena hidroelektrarne Brežice (v nadaljnjem besedilu: HE Brežice) se je na območju Občine Brežice vzpostavila vodna površina, ki omogoča izvajanje športnih, rekreacijskih in turističnih aktivnosti oziroma dejavnosti. Na plovbnem območju, ki ga določa Odlok o določitvi plovbnega režima na reki Savi na območju akumulacijskega bazena hidroelektrarne Brežice dve pristanišči in dve vstopno-izstopni mesti za čolne, na njem lahko plujejo plovila brez motornega pogona z maksimalnim ugrezom 1 m kot so čolni, splavi, jadrnice, športni veslaški čolni, katamarani za spremljanje in varovanje na vodi, rafti, supi, jadrnalne deske, pedalini, kajti, uporaba plovil na motorni pogon pa je dovoljena v skladu s pogoji, ki jih določa Uredba o uporabi plovil na motorni pogon na akumulacijskem jezeru hidroelektrarne Brežice na reki Savi.

Upravljalca pristanišč in vstopno izstopnih mest je Javno podjetje Komunala Brežice d.o.o., ki mora v okviru svojih nalog na tem področju predvsem izvajati vzdrževanje, čiščenje pristanišč in vstopno izstopnih mest, označitev pristanišč in vstopno izstopnih mest, obveščanje uporabnikov plovbnega območja o omejitvah plovbe, trenutnih razmerah na plovbnem območju ter ostalih podatkih, povezanih z varno plovbo, zagotavljanje pogojev, ki omogočajo varno vplutje in izplutje plovil, vkrcanje in izkrcanje oseb in blaga ter varen privez plovil ter odstranitev vseh odpadkov oziroma predmetov, ki ogrožajo ali lahko ogrozijo varnost plovbe na območju pristanišč in vstopno izstopnih mest.

Slika: Brežičko (akumulacijsko) jezero

Mestni linijski prevoz potnikov

Na podlagi sprejetega Odloka o načinu izvajanja izbirne gospodarske javne službe mestni linijski prevoz potnikov v Občini Brežice je bil, s podelitvijo koncesije podeljen koncesionarju NOMAGO, storitve mobilnosti in potovanja, d.o.o.. Mestni avtobus v Brežicah je projekt, ki omogoča mobilnost po mestu Brežice in redno prometno povezavo z nakupovalnim središčem Intermarket, z mestnim avtobusom pa Občina Brežice spodbuja trajnostno mobilnost, zmanjšuje uporabo osebnih vozil, zagotavlja učinkovit javni potniški promet in tako prispeva k čistejšemu okolju in bolj zdravemu življenjskemu okolju. Mestni avtobus vozi na dveh linijah, vstop ali izstop potnikov je mogoč na šestnajstih postajališčih.

Gasilstvo

Gasilstvo je v občini organizirano preko prostovoljnih gasilskih društev (v nadaljevanju PGD), ki delujejo v 31 društvih in so povezana v Gasilsko zvezo Brežice. Dodatno deluje tudi prostovoljno industrijsko društvo v SŠPC Dobova. Poleg svoje osnovne dejavnosti, ki je gašenje požarov, so društva aktivna na preventivi, kar se odraža v zmanjšanju števila požarov. Zelo pomembna je vloga gasilskih društev pri prevozi pitne vode (suša, okvare vodovodov, onesnaženje izvirov) ter sodelovanje v reševalnih akcijah ob elementarnih nesrečah. Zagotovo predstavljajo PGD ena od najbolj organiziranih in številčnih društev v naši občini in Sloveniji kar je prav gotovo posledica dolgoletne tradicije. Tovrstna oblika protipožarne varnosti je za občino ugodnejša in ohranja povezanost, prostovoljstvo ter solidarnost v skupnosti.

Tabela: Gasilska društva v občini Brežice na dan 24.9.2021

GASILSKA DRUŠTVA V OBČINI BREŽICE NA DAN 24.09.2021			
Naziv društva	Leto ustanovitve	Število članov	Sektor
PGD Brežice	1882	58	I. sektor BREŽICE
PGD Brežice okolica	1925	96	I. sektor BREŽICE
PGD Bukošek	1926	169	I. sektor BREŽICE
PGD Kapele	1926	105	II. sektor KAPELE
PGD Rakovec	1927	110	II. sektor KAPELE
PGD Župelevec	1953	104	II. sektor KAPELE
PGD Veliki Obrež	1904	112	III. sektor VELIKI OBREŽ
PGD Mali Obrež	1952	57	III. sektor VELIKI OBREŽ
PGD Gabrje	1936	125	III. sektor VELIKI OBREŽ
PGD Sela pri Dobovi	1946	79	III. sektor VELIKI OBREŽ
PIGD SŠPC Dobova	1952	43	III. sektor VELIKI OBREŽ
PGD Globoko	1927	67	IV. sektor GLOBOKO
PGD Spodnja Pohanca	1949	113	IV. sektor GLOBOKO
PGD Dečno selo	1934	108	IV. sektor GLOBOKO
PGD Pišece	1908	142	IV. sektor GLOBOKO
PGD Sromlje	1976	105	IV. sektor GLOBOKO
PGD Križe 1999	1999	71	IV. sektor GLOBOKO
PGD Obrežje	1926	85	V. sektor OBREŽJE
PGD Velika Dolina	1935	55	V. sektor OBREŽJE
PGD Skopice	1933	151	VI. sektor SKOPICE
PGD Cerklje ob Krki	1903	64	VI. sektor SKOPICE
PGD Krška vas	1923	82	VI. sektor SKOPICE
PGD Pirošica	1949	98	VI. sektor SKOPICE
PGD Bizeljsko	1893	91	VII. sektor BIZELJSKO
PGD Orešje na Bizeljskem	1949	55	VII. sektor BIZELJSKO
PGD Stara vas	1919	28	VII. sektor BIZELJSKO
PGD Mihalovec	1924	133	VIII. sektor MIHALOVEC
PGD Mostec	1924	56	VIII. sektor MIHALOVEC
PGD Loče	1927	166	VIII. sektor MIHALOVEC
PGD Rigonce	1927	95	VIII. sektor MIHALOVEC
PGD Cerina	1932	114	IX sektor CERINA
PGD Sobenja vas	1932	80	IX. sektor CERINA
SKUPAJ		3.017	

Vir: aplikacija Vulkan, na dan 24.9.2021

RAZLOGI ZA USTANOVITEV MESTNE OBČINE BREŽICE

Občina Brežice želi pridobiti status mestne občine iz naslednjih razlogov:

IZJEMEN GEOSTRATEŠKI POLOŽAJ MESTA IN OBČINE BREŽICE

Mesto Brežice je središče mejne občine, ki ima izjemen geostrateški položaj za državo, saj se na njenem območju nahaja kar 10% meje s sosednjo državo Hrvaško, ki je istočasno tudi zunanja meja Schengenskega območja.

Pomembnost tega je bila v zgodovini večkrat prepoznana:

- že s prvim pojavljanjem v zgodovini se Brežice, v drugi polovici 12. in pričetku 13. stoletja omenijo kot pomembna gospodarska, strateška in upravna postojanka,
- že najbrž v 13. stoletju so imele svoj magistrat in od l. 1268, če ne že od l. 1178, svoje sodstvo v okviru mestnega pomerija, solnograški škofje pa so tu imeli že v 13. stoletju kovnico denarja,
- nadalje vse od turških vpadov, kjer so bile Brežice pomemben branik zaledja krščanske pokrajine,
- skozi pozicioniranje pomembnih institucij, kot je to bolnišnica Brežice,
- vzpostavljenih središč v Brežicah, kot npr. sedeža Okrajnega glavarstva in sreskega načelstva Brežice in
- ukrepov posameznih oblasti, kot npr. nemškega okupatorja, ki je v času od oktobra 1941 do junija 1942 iz obmejnega pasu ob Sotli in južno od Save izgnal okoli 37.000 prebivalcev.

Na območju občine je padla tudi prva žrtev osvobodilne vojne za Slovenijo, ko je četa teritorialne obrambe poskušala ustaviti vpad JLA iz smeri Hrvaške.

STIČIŠČE TRANSPORTNIH POTI

Občina Brežice je od nekdaj območje križanja pomembnih transportnih poti.

V zgodovini je traso transportnih poti, ki so ladje vodile vse do Črnega morja, pomembno opredeljevala reka Sava, ki občino še danes deli na Štajersko in Kranjsko. Osrednjo prometno razvojno os predstavlja avtocestna povezava A2 Obrežje-Ljubljana, ki omogoča hitro dostopnost v smereh dveh prestolnic, Ljubljane in Zagreba. Na območju občine sta dva priključka na avtocesto. Dodatno po območju poteka 10 državnih cest, občino pa znotraj povezuje skoraj 609.000 km lokalnih cest, zbirnih mestnih ali krajevnih cest in javnih poti.

Železnica je prve tire v občini postavila 1862. Danes sta tu, na železniški povezavi Ljubljana-Dobova dve železniški postaji, kjer je na enem lociran tudi mednarodni železniški prehod. Skupaj sta na območju občine dva mednarodna prehoda, trije meddržavni mejni prehodi in štiri maloobmejni prehodi.

V občini leži edino vojaško letališče v Sloveniji. Skozi občino potekajo tri daljinske kolesarske povezave.

MESTO BREŽICE JE ŽE DANES MOČNO UPRAVNO, IZOBRAŽEVALNO IN ZDRAVSTVENO SREDIŠČE

V mestu ima svoj sedež skoraj 50 inštitucij, od teh 3/5 državne uprave in 2/5 občinskih.

Svoj sedež v občini ima tako 19 inštitucij, ki jih je ustanovila neposredno Občina ali je sofinancirala njihovo ustanovitev. Poleg teh je v občini 29 inštitucij državne uprave. Občina šteje tudi več kot 300 nevladnih organizacij, kjer močno prevladujejo društva s področja športa, kulture in gasilstva.

Izobraževanje so v mesto uvedli frančiškani, ki so pričeli v Brežicah z rednim poukom leta 1669 in ga izvajali vse do 1870. Po vojni so v Brežicah 1945 ustanovili najstarejšo gimnazijo v regiji, ki neprekinjeno deluje že dobrih 75 let. Gimnaziji je sledila tudi ustanovitev najstarejše glasbene šole, ki je s svojim delom pričela oktobra 1946.

Zdravstvena služba, ki je bila v Brežicah uvedena že več stoletij neprekinjeno, zastopana po padarjih, kirurgih in zdravnikih, je po dolgih bojih 1872 s sklepom deželne vlade v Gradcu, dosegla ureditev Javne bolnišnice v Brežicah, ki danes primarno skrbi za zdravstveno oskrbo prebivalstva celotne regije Posavje.

IZJEMEN RAZVOJNI POTENCIAL OBMOČJA

Odličen položaj, infrastrukturo in vsebino občine in mesta prepoznavajo že vrsto let turisti, ki z nočitvami postavljajo občino Brežice v vrh slovenskih turističnih občin (v letu 2019 na 6. mesto). Da Brežice s ponudbo prepričajo, nakazuje podatek, da turist tu biva skoraj dan dlje kot v povprečju v ostalih slovenskih krajih. Izjemno vodno bogastvo ter naravna in kulturna dediščina občine pa nudijo še obsežen potencial za razvoj butičnega turizma, ki je v zadnjih letih v porastu in je ustvaril dobrih 10% nočitev v občini.

Na prepoznane prednosti občine pa lahko sklepamo tudi po podatku skupnega selitvenega prirasta med občino Brežice in mestnimi občinami, kjer lahko ugotovimo, da imajo Brežice povprečen skupni selitveni prirast v zadnjih desetih letih 3,0 na 1.000 prebivalcev. To občino uvršča na četrto mesto takoj za Koprom, Mariborom in Ljubljano.

Razvoj občine bo v prihodnosti tesno povezan z

- dokončanjem izgradnje verige hidroelektrarn na spodnji Savi, ki bo občini zagotovila dodatno protipoplavno varnost, novo prometno infrastrukturo za večjo medsebojno povezanost in navezanost na avtocesto,
- investitorjem v območje gospodarskega središča Feniks,
- razvojem civilno vojaškega letališča Cerklje ob Krki,
- izgradnjo dostopnega vodnega centra na drugem največjem jezeru v Sloveniji (akumulacija HE Brežice) ter
- nadaljnjem razvoju turizma in krepitvi podore razvoja kmetijstva.

SREDIŠČE KULTURNEGA IN DRUŽBENEGA DOGAJANJA

V občini deluje muzej Posavski muzej Brežice, ki s svojim delovanjem pokriva celotno regijo Posavje. Konec 18. in začetek 19. stoletja območje sedanje občine močno zaznamujejo narodnostni boji, ki 1904 spodbudijo ustanovitev Telovadnega društva Sokoli. Danes na območju občine aktivno deluje več kot 300 nevladnih društev, od tega okoli 50 na področju športa, 31 na področju gasilstva in skoraj 30 društev s sekcijami na področju kulture. Aktivno je v gasilstvo vključenih dobrih 3.000 občanov, na področju športa skorja 2.800, v ustvarjanje ljubiteljske kulture 1.500 občanov. Številni se povezujejo tudi v društvih na področju turizma, mladine, humanitarnih društvih in društvih na področju zdravstvenega ter socialnega varstva.

Brežice so center mnogobrojnih prepoznanih dogajanj na državnem in mednarodnem nivoju, kjer so na področju športa, poleg državnih večkrat gostitelji svetovnih in mednarodnih tekmovanj, z izjemnim prizoriščem Viteške dvorane in dvorišča gradu Brežice pa so tudi sedež festivala baročne glasbe Seviqč Brežice, mednarodnega otroškega pevskega festivala. Širok krog obiskovalcev pa vsako leto v mesto zvabi kulturno turistična športna in kulinarčna prireditev »Brežice moje mesto«.

SREDIŠČA SOMESTJA REGIJE POSAVJE

Občine statistične razvojne regije Posavje vseskozi enotno zagovarjajo pri vzpostavitvi druge ravni lokalne samouprave, s ciljem nujne decentralizacije kot središče somestje Brežice-Krško-Sevnica s sedežem Posavske pokrajine v Krškem, sedež pokrajinskega sveta v Brežicah in sedež sveta občin v Sevnici. S statusom mestne občine Brežice sledijo usmeritvam, da se regija oblikuje s središčem v mestni občini.

Občina bo s statusom lahko pridobila dodatne naloge, skozi katere bo lahko izvajala hitrejši in učinkovitejši razvoj mesta, krepila njegovo povezavo s podeželjem, nadaljevala razvoj prostora splošno, okrepila sodelovanje z drugimi mesti in mestnimi občinami, ter povezala to v mednarodnem prostoru.

S statusom bo okrepila tudi položaj regije v državi.

VIRI

- Poglavlje »Brežice – o mestu in prebivalcih na prehodu skozi stoletja« je povzeto po besedilih avtoric Alenke Černelič Krošelj, dr. Ivanke Počkar in Vlaste Dejak – Posavski muzej Brežice;
- Poglavlje »Turizem« je povzeto po besedilu avtorice Katje Čanžar;
- Poglavlje »Kmetijstvo« je povzeto po besedilu biltena 4. kmetijskega foruma, Občina Brežice, januar 2020;
- SURS: Statistični urad Republike Slovenije: Podatkovna baza SiStat, <https://www.stat.si/>;
- Locus 2019, 2020: Poročilo o prostorskem razvoju občine Brežice; Izhodiščno stanje; Domžale; november 2019, dopolnjeno junij 2020;
- Locus 2020: Določitev in izračun kazalnikov za spremljanje stanja prostorskega razvoja občine Brežice; Poročilo o kazalnikih za spremljanje stanja prostorskega razvoja občine; Domžale, maj 2020;
- V. Berglez, M.Kos, S. Škaler: Posavje I, Svet za prosveto in kulturo občine Brežice, Brežice, 1957;
- Ivan Lapuh: Brežice v teku stoletij, Brežice, april 1990;
- dr. Viktor Tiller: Brežice z okolico, Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani, 1937;
- Posavski obzornik: posavskiobzornik.si;
- AJPES, www.ajpes.si;
- Občina Brežice: Lokalni program kulture občine Brežice 2020-2024, november 2019;
- Občina Brežice: Letni program kulture 2021, Brežice, 15.12.2020;
- Občina Brežice: Letni program mladine 2021, Brežice, 15.12.2020;
- Občina Brežice: Letni program športa 2021, Brežice, 18.12.2020;
- Občina Brežice: Letna poročila javnih zavodov in agencij, katerih (so)ustanoviteljica ali sofinancerka je Občina Brežice za leto 2020, Občina Brežice, maj 2021;
- <https://www.gimnazija-brezice.si>
- www.etr.si